

Zeeusche nachtegael ende des selfs dryderley gesang, geheel anders inder waerheyt verthoont, als de selve voor desen by sommighe uyt enckel misverstant verkeerdelyck is gheoordeelt

<https://hdl.handle.net/1874/39982>

Van Gogh Halfs Kalfs Leder. Rar
LMY
Zeeusche
1

KUNSTHISTORISCH INSTITUUT
DER RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT
AFDELING IKONOLOGIE

zee
ZEEVSCHE
NACHTEGAEL,

ENDE

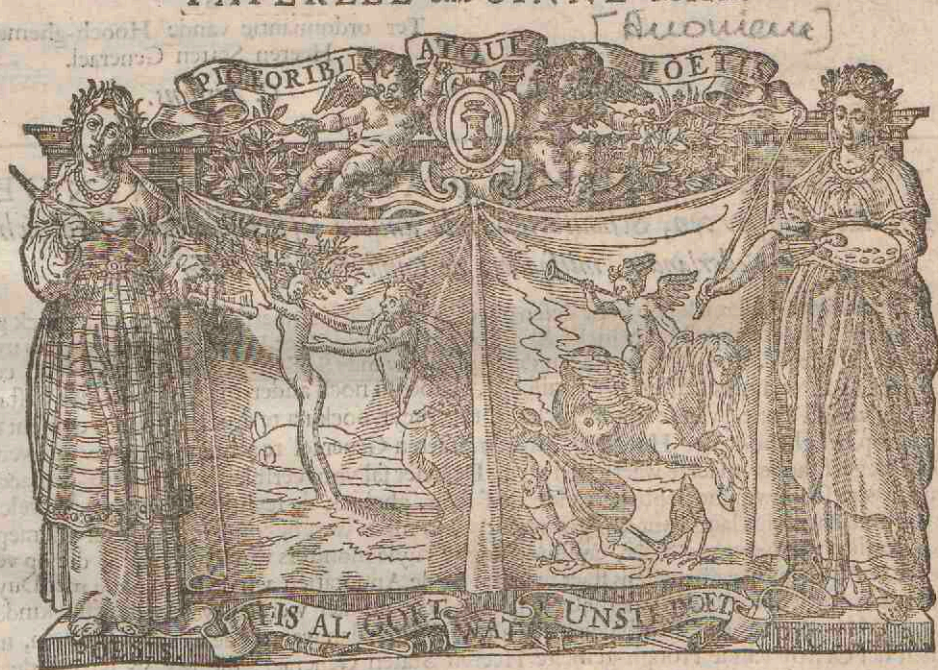
Des selfs dryderley gefang:

Geheel anders inder vvaerheyt verthoont, als de selve voor
desen by sommighe wyt enckel mis-verstant verkeerde-
lijck is gheoordeelt.

DOOR

Verscheyden treffelijke Zeeusche Poëten by een ghebracht; ende
verciert met Copere Plaeten.

Hier is noch by ghevought een Poëtisch vverck ghe-naemt
TAFEREEL van SINNE-MAL.

TOT MIDDELBURGH,

Ghedrukt by Jan Pietersz vande Venne, Cunst ende Boeck-vercooper,
woonende op den hoeck vande nieuwe Beurfe, inde Schildery-winkel,

ANNO 1623.

Met Previlogie voor 7. Jaren.

Extract uyt de Privilegie.

DE Staten Generael der vereenichde Neder-landen hebben geconsenteert, ende geoctroyeert, consenteeren ende octroyeeren mits- desen Ian Pieterfz vande Venne, Const ende Boeck-vercooper binnen Middelburgh, dat hy voor den tijt van seven Iaren naest-comende alleene inde vereenichde Nederlanden sal mogen drucken, doen drucken, ende uyt-vercoopen, seecker Poëtisch Boeck ghenamt ZEEVSCHE NACHTEGAEL ende des selfs dryderley gefang, gheheel anders in der waarheyt verthoont als de selve voor desen by sommighe door enckel mis-verstant verkeerdelijck is gheoordeelt: Bestaende uyt veelderhande ghedichten van verscheyden geesten ende treffelijcke Persoonen van Zeelandt: Verbiedende allen ende een yegelijcken deser Landen onderfaten, binnen den voorfz tijt van seve jaren 't voorfz Bouck int gheheel ofte ten deele, int groote ofte int kleene nae te drucken (ende te vercoopen) ofte elders nae-gedruckt inde vereenichde Provincien te brenghen, om alsoo vercocht te werden, sonder consent vanden voorfz Ian Pieterfz vande Venne, op de verbeurte vande na-ghedruckte exemplaren, ende alfulcke somme van penninghen als blijckt by de brieven van Octroy daer van verleent.

Ghedoen ter vergaderinghe van de Hooch-ghemelte Heeren Staten Generael in 'sGraven-hage den 22. Julij, 1622.

Was onderteekent C. Vijgh vt.

Ter ordonnantie vande Hooch-ghemelte Heeren Staten Generael.

C. Aerffens.

TWEEDE NOODIGE WAERSCHOVWINGE Aen alle Balljuurven, Schoutetten ende andere Officieren der Vereenichde Nederlanden, mitfgaders de Cunst-gunstige Leser.

Verstandighe Leser, ick heb voor desen gheclaecht, ende ghewaerschout by 't leste werck genaemt Toneel vande Mannelijcke Achtbaerheyt, vande Heer I. Cats, 't welck by my is uytghegaen: alwaer V. E. is voorghedragen de meyninge vande Self-strijt, soo wel tweede als eerste druck, van 't natmaecken, ende vervalschen. Alsoo nu noch ander-mael is stoutelijck bestaen het leste voorfz Toneel vande Mannelijcke achtbaerheyt, oock na te drucken sonder consent off sonder op het ghebodt der Ho. Mog. Heeren Staeten Generael te achten: Dat my nu weder oorlaeck geefi ander-mael te waerschouwen. De Leser sal voor eerst letten dat de na-gemaecte gene waerschouwinghe hebben, vande Self-strijt, ghelijck de rechte exemplaren (dewelcke de eerste clachte is int lang voor aen-gevoeght.) Soo mede wert bevonden, dat de na-gheraepte heel stordich van letter, pampier, en sonderlinghe vuyle monsters van Plaeten zijn, die op verkeerde wijze staen: Daer beneffens staet te letten op de Annotatien aen de kanten die met Duytsche Letters by geknoeyt zijn; derhalven salmen licht gewaer werden welcke de echte kinders zijn, off de bastaerts. Bidde eerbiedich aen alle Officieren dan wat op de valsheyt te letten, uyt kracht der Octroy vande Hoogh-ghemelte Heeren Staten Generael, die my de selve verleent hebben.

Vaert wel:

V. E. Dienstvvillighen Dienaer

Ian Pieterfz vande Venne.

De

De namen der gene, die haer stemmen by ghebracht
hebben, tot de

ZEEVSCHE NACHTEGAEL.

Iuffvrou Johanna Coomans, *veerde huys-vrouwve vande Heer Johan
vander Meerſchen, Rentmeester vande Edele Mog. Heeren Staten
van Zeelandt.*

Juffvrou Anna Roemers, als doen in Zeelandt vveſende.

D. Apollonius Schotte, Raets-beer inden Hoogen Raede.

D. Jacob Schotte, Ridder, &c. Burgemeester der Stadt Middelburgh.

D. Simon van Beaumont, Pensionaris der Stadt Middelburgh.

D. Jacob Cats mede Pensionaris aldaer, ende nu der Stadt Dordrecht.

D. Adrianus Hofferus, Burgemeester der stede Ziericzee.

Fonckbeer Philebert van Borſſele, Burgemeester der stede Tholen.

Adriaen Valerius, Schepen en Raet Ter-vere.

Mr. Johannis de Bruyne, Advocaet tot Middelburgh.

Mr. Jacob Luyt, mede Advocaet tot Middelburgh.

D. Abraham vander Mijl, ghevvoont tot Vliſſinghen.

D. Lenart Peutemans, Doctoor in de Medecijnen tot Middelburgh.

D. Jacob Hobius, Burgemeester der stede Brouwers-haven.

Nicolaes Antomisz vander deelen.

Adriaen vande Venne, constich Schilder tot Middelburgh.

Joannis de Svaef Schoolmeester tot Middelburgh.

Pieter van Meldert. P. J. Vos. J. Rogiers. ende meer andere.

Nl. Jinnemell (publ.) 6/7

I A N P I E T E R S Z., V A N D E V E N N E

T O T D E N

Kunst-lievende Leser.

GVnftighe Leser, het seltsame op-schrift van desen boeck, dien ick nu uyt *Zeelandt* V. E. van nieuws toefende; sal misschien eenighe die *Zeelandt* niet en kennen, gheheel duyfter, off gansch souteloos moghen schijnen; in ghevalle men niet daer yet toe en seyde, dat tot naerder openinge van het selve soude moghen dienen. Soo verstaet dan, dat door een *Zeeusche-Nachtegael* tot noch toe, in veel plaetsen niet anders en is verstaen gheweest als een *Kick-vors* (ofte om *Zeevrs* te spreecken) een *Puyt*: daer mede spottelijck te kennen werde ghegeven, dat *Zeelandt* van geen andere *Nachtegaelen* versien en was, als van dat vuyle water-ghedrochte ofte *Modder-vroeters*; daer ymmers evenwel de ervarentheyt, nu vele Iaeren alreede heeft gheleert, datter jae ghewisselijck in *Zeelandt* *Nachtegaelen* te vinden zijn, die geen *bees* ghewrock uyt stinckende poelen schreeuwen, maer, een uytnemende aenghenaem *Gesang* in, en boven verheven-soet-rieckende boomen zijn schetterende, met groote onderscheyden bevallicheyden van stem. Ghelijck het mede, tot heden toe daer voor ghehouden is geweest, dat in *Zeelandt*; de rouheyt vande *Zee* soo seer de overhant ghenomen hadde, datter onder de menschen selfs niet als schorre kelen, en stramme verstanden te vinden en waren; het welcke van ghelijcke, soo wel als het voor verhaelde, gheheel anders inder waerheyt als nu wert bevonden. Daerom isser goet gevonden, om
aen

aen alle omliggende nae-gebueren het teghendeel; vande voor-
schreven inbeeldinghe te doen verstaen: ende dit werck (bestaende
in dry deelen ofte ghesangen die ghenoeemt werden *Minne-sang*:
Seden-sang: ende *Hemel-sang*.) als een *Mey-gifte* yder wert toe gheson-
den: alle de gene, die *Zeelandt* aendachtelijck doorsien, en niet ge-
sien hebben, weten dan datter jae ware *Nachtegaelen* werden ge-
vonden: ende die dit boeck sullen lesen (indien ick my niet en be-
drieghe) sullen bevinden datter vryelijck *soete, sachte kunst-lievende*
verstande zijn; bequaem tot alle dappere aerdighe invallen, en
uytinghe van onse ghemeene tael: waer van de gunstige Leser
een voorsmaecke wert gegeven, int lesen der *Namen* der gener, die
yder een *Pluymken* tot desen noyt ghehoorden *Nachtegael* hebben
toe ghebracht; waer door hy soo vlugge is gheworden, dat hy
oock over water nae de omliggende landen derf leeren vliegghen;
om zijn stemme aldaer te laeten hooren, ende sich heel mackjes
te laeten handelen, oft op de schoot legghen, om alsoo zijn aer-
dighe, bysondere ghedichte *Pluymen* te laeten ontvouwen, en
doorsien. Soo ghy dan Leser redelijck, en cunst-gunstich zijt,
strijckt dan voortaan een sachter vonnis over onse *Zeeusche Ey-*
landen, en de inghesetenen van dien: en denckt, datter veel mis-
leydt zijn gheweest over de naem van *Zeeusche-Nachtegael*; off
soo daer misschien noch yemant ware, die sulcx met voor-oor-
deel noch ghesint is te doen; men belovet hem, men sal jae t'ee-
nigher tijdt, den selve de mate soo nae legghen, dat hy indien
hy uyt de mond niet spreecken wil, ten minsten binnen sich
selven beter van onse *Zeevrven* sal ghevoelen; ofte yet tusschen
de tanden mommelen. Welaen dan, ick besluyte dit met een
vriendelijck dreyghement, dat is: by aldien de *Zeeusche verstan-*

den by yder niet erkent werden) sal ick noch andermael mijn
uyterste vermoghen doen, om haer scharp, loffelijck vernuft door
konst van drucken wyder te doen verspreyen, in onse en buyten
onse Landen.

Vaert wel:

In Middelburgh, den 16. Mey.

Anno 1623.

HET EERSTE DEEL,

OFTE

S T E M

V A N D E

ZEEVSCHE

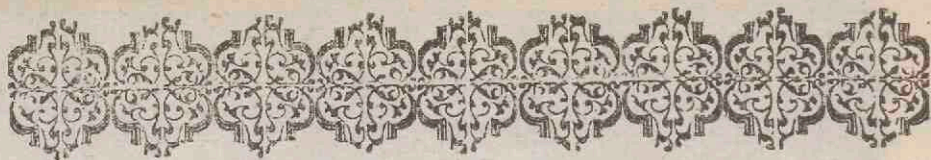
NACHTEGAEL:

G H E N A E M T

MINNE-SANG.

Met Privilegie.

W A P E N

Liefdighe Lezer,

MEn heeft goet ghevonden, dese *Zeeusche-Nachtegael* (overmits de sonderlinge eyghenschap die de selve by sich heeft) V. E. voor te draghen in dry deelen: (gelijk geseyt is) waer van dit het eerste wert gerekent, ende genaemt *Minne-sang*, dwelck, toe-geeyghent wert aen de soet bloeyende leucht, om daer innerlijck mede de uyerlijcke bywoontselen der jonckheyt te kennen te geven: Derhalven, wert hier cortelijck verhaelt wat voortreffelijke ghedichten en ghesangen zijn aen te mercken, in dit eerste deel. Int begin wert verthoont het *Wapen-schild*, aller eerlijcke *Tonghelinghen* als een *plicht* voorgestelt; mitgaders de *Wille-comen* aen de waerde *Jonck-vrou Anna Roemers*: ende de *Antwoorde* des selfs; mer een *Ploek-haertje* van *Cupido*: als mede een *Muytery* tegen 't *Liefde-kind*, (by de selve *Jonck-vrou* gemaect, benevens het gedicht aen de *Zeeusche Poeten*.) Volgende daer aen, is noch een aerdich gerijm op *Cupido Brille-man*; mer *Cupido Honich-dieff*. Oock de wercking der *Wout*, en *Zee-goddinnen*. Loff vande *Leeuwerck*. Volgend noch het soet dubbel-sinnich *Vischers Praetje* van *Steven*, en *Marijntje*. Int voort-gaen een *Venus bedroch*. noch wijder een treffelijck gespreck op *Jonckheyt*. Wederom een *Liedt* aen de *Vrouwe-slagers*; ende *Wulmers Ys-breuck*. Men sal int voortgaen sien de scharp-sinnighe *Raetsels*, ende *Boere dubbel-praet*. De *Zeeusche Mey-clacht* oft *Schijn-kijker*, wijst in rijmsche wijs, ten deele hoe de *Schilder-const* ghehanthaeft wert, terwijl de claegende *Minnaer* van liefde spreckt; (doch wert met een *Vrenchden-lied* weder verfoet.) Daer is voorder acht te nemen, op de aenspraeck tot *L. Scipio* over het weder geven van een seker *E.* overschoone *Maeght*, aen haeren *Bruygom*. Voorts noch derghelijcke meer, als *Harders-sang*. *Galm-dichten*. ende eyndelijck een *Tafereel vande liefde*, waer mede de *Minne-sang* wert besloten, jae gelijk als ten toone gestelt.

Leent V. E. ooren en oogen nu voorder tot het tweede deel, en oordeelt heuslijck.

WAPEN

WAPEN-SCHILD

AL L E

EERLICHE IONGMANS

TOE-GHEEY GENT,

DOOR IONCK-VROV

IOHANNA COOMANS,

Weerde Huyf-vrouwe van d'Heere *Johan vander*
Meerschen, Rent-meester van de Edele ende Mogende
Heeren Staten van Zeelandt.

MEY ANCK MY ANCK. myn wecht myn wecht. ge vlecht ge hecht

WAPEN-SCHILD

ALLE

EERLICHE JONG-MANS TOE-GEEYGENT.

En Geest van onse tijt heeft onlancx uyt-ghe-
geven

Een nieuwen Wapen-schild , de maechden
toe-gheschreven; (tros,

En heester in gestelt een verschen druyven-

Verciert met aerdich waes, en met een schoonen blos :

Wt dit behendich werck can yder maghet lesen

Het maechdelick bedrijf, het maechdelicke wesen,

En wat de maechdom voucht. Al isset wat verbloemt,

Daer is genouch geseyt, ten dient niet al genoemt.

Men prees dat onse Vrient de maechden ging gedencken:

Hier door heb ick bestaen de Minnaers oock te schencken

Dit wapen dat ghy siet, te voeren in haer vel,

Om tot der jong-mans nut te werden in-gestelt;

Soud' yemant maer alleen de jonge maechden leeren,

De vryers nimmermeer met eenich dicht vereeren,

Dat soud' in mijnen sin al vry wat seldsaem staen ;

Voorwaer sy hadden recht hun dat te trecken aen.

Ick heb haer insgelijcx een wapen willen maken ;

Het is een moedich volck geneycht tot hooge saken:

Haer comt een wapen toe, al isst noyt bedacht,
 Want tis een ouwe stam, en vry een groot geslacht.
Ghy fiet dan hier een Tong geleyt op Wijngaert-blaren,
 De Minnaers tot een gift, gelijk ick sal verclaren;
 Een wel gefoute tong, en in den roock gesmoockt,
 Bequamelick bereyt, en na den eysch gekoockt.
 Een tonge, niet gevalft om yemant te bedriegen,
 Maer een bequame tong, oprecht en sonder liegen.
 Een reyne kuyffe tong, aen alle canten schoon,
 Die noyt en was vervuylt, maer comen mocht ten toon.
 Een effen gladde tong, die noyt en was gevouwen,
 Maer die van dobbelheyt haer altijt heeft onthouwen.
 Een tonge, niet te lang, maer die haer heeft gewent
 Te blijven binnen 'smonts, en niemant heeft geschent.
 Een tonge, niet te scherp, der slangen tong geleden,
 Maer die oyt heylsaem was, voor allerley gebreken.
 Een tong, die noyt en heeft wat onfien scheen, veracht,
 Maer als den Beer sijn jong tot beter aert ghebracht.
 Een tonghe noyt geneycht te quetsen noch te wonden,
 Maer was van sulcken aert gelijk de tong der honden.
 Een tonge norsts noch stuer, maer als de katten-tongh,
 Die vriendelicken streelt haer wel beminde jongh.
 Een tonge die haer noyt int nat en heeft verdroncken,
 Noch in den dranck ontgaen, al was haer veel gelchoncken.
 Een tong die nimmermeer tot snoepen is beluft,
 Maer met gemeene spijs haer gantschen honger bluft,
 Een tong vol alle deucht, een tong vol goede reden,
 Een tong, een Carpers tong, het beste van de leden,
 Een tong, een soete tong, die nimmermeer en dreycht,
 Tot bijten ongewoon, tot schampen niet geneycht.

Dees Wijngaert die ghy fiet hier over al uyt-comen,
En can de Minnaers oock met recht niet zijn benomen ;
Een cruyt, ons wel bekend, in yders hof geplant,
Nochtans het onderwijft de minnaers met verstant.
Een cruyt, dat hem vertoont met loof en gave rancken ;
Ghy minnaers doet alsoo, en stelt geen snoode bancken.
Een cruyt, dat mint de son, en niet en wast ter sy ;
Hout u noyt achter-af, dat's rechte linckerny.
Een cruyt, dat altijd climt hoe hooch het is gheresen ;
Om dat de minnaers deucht altijd soo dient te wesen.
Een cruyt, dat hem verspreyt, waer 'tcomen can ontrent ;
Poocht, minnaer, dat u naem int goede zy bekend.
Een cruyt, een suyver groen in rancken en in blaren ;
Leert, minnaers, uwe jeucht in suyver groen bewaren.
Een cruyt, dat eerst wel rijft, maer helt weer naer de gront ;
Dat seyde, en weest niet bloo, doch maket niet te bont.
Een cruyt, wiens bladt dat is gekartelt en gesneden ;
Ghy med' en weest niet heel, maer sneech in al u reden.
Een cruyt, dat wert geleyt, of 'tmist de rechte baen ;
Een minnaer nae sijn hooft, sou buyten 'tspoore gaen.
Een cruyt, dat buychsaem is, al waer men't oock gaet leggen ;
En toont geen harde cop, laet u van wijser seggen.
Een cruyt, dat crullen heeft, doch dienen hem tot goet ;
Al zijdy mé wat crul, hout suyver u gemoet.
Een cruyt, dat dienstich is om op verscheye wijze
Te geven soo een oog aen d'op-gerechte spijs ;
Let, minnaers, op het stuck, ghy wert hier mé geleert,
Ist datje wat bedient, het dient door u vereert.
Een cruyt, dat dient gesneen, of 'tsou te weeldich groeyen ;
Hooft minnaers, ghy moet oock u quade rancken snoeyen.

Een cruyt, als tis gefnoeyt soo wert de ranck gehecht;
 Bint med' u tochten in, soo blijfdy op-gerecht.
 Een cruyt, dat voor de druyf hem streckt gelijc met ermen;
 Tis rechte minnaers aert, de maechden te beschermen.
 Een cruyt, dat oock verkoelt, genomen in de hant;
 Maeckt dat ghy niemant fengt, noch selve niet en brant.
 Een cruyt, waer door de druyf bevrijd is van de koude,
 Van regen, wint, en son, en wat haer deeren soude;
 Dit is dan med' u plicht, ghy minnaers, forge draegt
 Dat ghy voor al ooc weert 'tgeen deeren sou een maegt.
 Een cruyt datm' ondersteunt, of anders 'tsou vervallen;
 Ghy minnaers neemt een vrou, dat steunsel dient u allen.
 Een cruyt, niet op-gepronct, maer wast so met de wint;
 Een minnaer die hem toyt, is maer een Venus kint.
 Een cruyt, dat daer verciert prieelen ende mueren,
 En maeckt gelijk een dack op huysen ende schueren;
 Bout med' uws vaders huys, ghy minnaers daer na tracht,
 Dat ghy meucht zijn een eer en ciersel vant geslacht.
 Wel dan, manhaftich volck, die sulcken naem wilt dragen,
 Neemt dit cruyt tot een leer, en wilt doch niet vertragen
 Te trachten naer de deucht, te toonen met der daet,
 Dat u voorneemste goet alleen daer in bestaet.
Hier wert nu licht gevraegt: Wel! gaetmen Venus knapen
 Vereeren met een tong? dat is een seldsaem wapen.
 Hoe zijns sonder tong? waer toe mach dit geschien?
 Of zijns sonder spraeck? wat wil doch dit bedien?
 Ten feylt hun aen geë tong, noch aen een veylich spreken,
 Sy hebben wis een tong, maer dick wils vol gebreken.
 Waer deur vertoonen sich bedroch en valschen aert?
 En isset niet de tong die dit doch alles baert?

Geveynstheyt, onverstant, en alle quae ghedachten,
Oock achterclap en twist wy door de tong verwachten.
Wie schent den Druyven-tros, die broofer is dan glas?
Voorwaer het is de tong, die eerst-mael d'oorfaeck was.
Het is alleen de tong, waer door soo vele maechden
Gecomen zijn ten val, die't naemaels seer beclaechden;
Hierom soo hoet u tong, op datse niet en dwaelt,
Maer voert haer op de pat, gelijk hier wert verhaelt.
Voor-eerst soo moeten zijn u woorden ende reden
Gefouten met verstant, bereyt met goede zeden,
Geen valscheyt noch bedroch en zy in u gemoet,
Maer weest oprecht van tong, want dat is 'tbeste goet:
Geen vuyl onnutte clap en sal oock in u woonen,
Maer hout u tonge reyn om deftich u te toonen;
Gebruyckt geen dubbel-sin, nu dus dan anders segt,
Eenvoudicheyt men prijft, het quaet dan van u legt.
En spreekt noyt van een maegt waer door sy quam in schandē,
Maer hout u tonge vast met lippen en met tanden,
Op dat u scherpe tong haer eere niet en vleckt;
Maer doet naer liefdes aert, die alle feylen deekt.
Een mis-slach die geschiet van eereelicke luyden,
Wilt die, soo veel ghy meucht, op'talderbeste duyden.
Maer wacht u noch voor al te seggen voor gewis
'tGeen dat ghy niet en weet, noch daer niet van en is;
Weest yder vriendelick, u tonge moet genesen;
Tis beter wel bemint als seer ontsien te wesen.
Dit is u voor een les, u tonge soo ghewent,
Dat uwen aert daer door voor deugtsaem wert bekend
In alles wat het zy, tot eten ende drincken,
'tVermaken staet u vry, wat verder gaet, sou flincken.

Soo laet u dese tong dan wesen als een wit,
 Dat oock u tong mach zijn het alderbeste lit.
 Bevint ghy dit in u, of poocht ghy't soo te maken,
 Soo suldy weerdich zijn den Druyven-tros te naken.
 Neemt dan den rechten wech, den tros by 'tsteeltje vat,
 En eygent u soo toe dien aengenamen schat;
 Soo moocht ghy met de Druyf in eeren u verlusten,
 En als een goede Tong op hare bladen rusten :
 Maer als ghy, naer u wens, vercrijght soo weerden pant,
 Bejegent haer alrijt met wijsheyt en verstant ;
 Wanneer de snelle tijt haer waes comt aff te blasen,
 Dan oock veracht haer niet, soo doen verkeerde dwasen ;
 Maer poocht dat ghyse dan met meerder liefde voet ;
 Schoon dat haer jeucht vergaet, haer deucht blijft even goet.

AEN DE
 Eerbare, Achtbare, Const-rijcke
 JONCK-VROU
 ANNA ROEMERS.

*Ae dat u weerde naem gereyſt heeft vele da-
 ghen, (ghen*

En u begaefde geest van Fama voort gedra-

Door landen en door ſteen, is noch na lang verwacht

Jnt eynd' u geestich lijf alhier by ons gebracht :

De zee was heel in vreugt wanneer ghy quaemt gevarē,

Neptunus hem vergat met al sijn woeste baren ;

De Nymphen dienden u, en Æolus met lust (cust.

Dreef'tſchip, met sachte wint, recht na de Zeeuſche

Soo haest en was u voet niet op het lant getreden,

Of de gefwinde Faem die quam terſtont gereden,

Op dat ſy uwe comſt ſou melden door de ſtadt,

Boodschaptet yder een, maer my alleen vergat ;

tGeruchte liep ras voort, want niemant heeft gefwegen,

Soo dat ick noch op 'tleſt de tijding heb gekregen,

En als ick wiſt u comſt, hoe cond' ick weſen ſtom ?

Van herten dan Ionck-vrou, heet ick u wellecom.

B

Wat

Wat sal ick dees Godin nu verder gaen toe wenschen,
 Die soo rijck is begaest, verr' boven alle menschen,
 Met wijsheyt en verstant, ja waer van datmen spreekt,
 Ist wetenschap of kunst, dit al haer niet ontbreect;
 Sy heeft der Goden gunst, en is bemint van allen,
 In al het geen sy doet heeft yder goet ghevallen;

Maer noch ontbreecker wat aen dees begaefde
 Maecht,

Dat is dat sy die naem van Maecht te lange draecht:
 Ick wensche dan, Jonck-vrou, dat u wert toe-ge sonden
 Een, daer ghy naer u wensch mocht werdē aen gebonden

Met eenen soeten bant van eenicheyt en rust,
 Van ware liefd' en vreucht, die noyt wert uyt-geblust,
 Een vriendelicken bant, waer door een soeten seggen
 Op u wiert uyt-ghestort als een gewensten regen,

Dat ghy als moeder mocht voort-teelen een geslacht
 Dat alle druc verdrijft, wanneert maer eens en lacht;
 En alst dan quam dijn hals t'omvangē met syn vlercken,
 Dat waer u meer vermaeck als al u konstich wercken:

Dit wensch ic u, Jonck-vrou, en dat ghy't ooc wel raect,
 Want 'tmeest u noch ontbreect, om heel te syn volmaect.

IOHANNA COOMANS.

WEL-

9

WEL-COOM-GEDICHTEN
A E N
JONCK-VROU
ANNA ROEMERS.

Op hare over-comste in Zeelant.

SONNET.

GHy heerscher van de zee, Neptun, wilt nu de baren
Doen liggen stil en vlack, en houden in den bant
De winden noort, suyt, west, dat sy het Zeeusche lant
Met haren rouwen storm, niet vreeslick en vervaren,
Want in een plancken-hol comt met ons over-varen
Een costelick juweel, een onwaerdeerlick pant,
Een maecht, wiens eer en roem, verspreyt aen elcken cant,
V hoochlick heeft verplicht haer schip wel te bewaren,
Sy sal tot uwer eer doen klincken hare stem,
En met een soet gefang het danssende geswem
Van u Zee-Nymphen al doen gaen voor onsen steven.
Maer als u wil of macht ontbraeck tot haer gheluck,
Soo sal sy bergen noch op der Delphynen rugh
Meer als Arion deed', haer end' ons aller leven.

Een ander op de selve oorfake.

IOnck-vrou weest niet bevreesst voor onse Zeeusche lucht,
Tis maer een yd'le waen end' ongegront gerucht,
Het lant is groen en versch, draecht vruchten en goet coren,
Wt' tsoute water is vrou Venus self geboren;

Het laffe platte foet wort over al gelaeckt,
 En tis altijd wat brack, dat wel en aerdich smaect;
 Het jong-volck comt somtijts wat coortsicheyt besoucken,
 Maer 'tcomt meest van de wermt der douckē by de broucken,
 Maer dit can u niet schaen, die met een koele fin
 Hebt altijd by de hant goet raet teghen de min;
 Noch van Cupidoos toorts, noch coorts hebt ghy te duchtē,
 Hy sal niet min van u als van Diana vluchten.

Liet, ten eynde als vooren.

Herderinnen.

Segt ons, ghy Herders van dit lant
 Waerom waerom naer u verstant
 In dese lest-gheleden daghen
 Heeft Zephyrus soo soet ghewaeyt,
 En bloemkens over 'tvelt ghesaeyt
 Meer dan het is ghewoon te draghen:

En waerom sendt de Son nu neer
 Soo lieflick ghetempert weer,
 Die ons soo vierich plach te branden
 Int velt, wanneer den heeten hont
 Soo naer by synen waghen stont,
 En dede splyten 'tkley der landen.

De moesfel klinckt door 'tgansche velt,
 Geen herder meer sijn schapen telt,
 Pan selver staet de kuddē gade; (vos,
 Men vreesst voor dieven, wolf, noch
 Valeyen, weyen, bergh, en bos
 Zyn vol vā blyschap, vry van schade.

Diana sien wy dach aen dach
 Ten danse gaen, meer dan sy plach,
 De Nymphē al zyn vol van vreugde,
 Schoon Chloris, wacker Amaril,

Philemon gheestich, off Myrtil,
 Haer noyt met singen soo verbeugden.

Herders.

Ghy Herderinnen, weet ghy niet
 Waerom dat al dees vreucht gheschiet?

Hebt ghyt alleen noch niet vernomen?
 Die Nymph die op den Amstel woont,
 Van Phebus met laurier gekroont,
 Die waerde Nymph is hier gecomen;

Sy is gecomen over zee,
 En met haer zyn gecomen me
 De Gracien en Sang-Goddinnen,
 Cupido roeyde met sijn boogh,
 Een koppel Swanen 'tscheepken toogh,
 End de Zee-Nymphen stuerdent bin-
 nen;

Sy stuerdent aen den Zeeuschen kant,
 Terstont verheuchde 'tgantsche lant;
 En daerom ist dat al dees daghen
 Dus Zephyrus sijn bloemkens saeyt,
 De Son soo schijnt, het velt verfraeyt,
 Hemelen aerd van vreugt gewagen.

Ghe-

Gedicht, ten selven eynde.

Ionck-vrouw ANNA wilt niet
schromen

In ons Zeeusche lucht te comen;
Door u gheestich hooch verstant
Heeft u al te vast geplant
In sijn gracy Phebus constich,
Boven al is hy u jonstich,
Die u hout in sijnen sin
Voor sijn thiende Sang-Goddin:
Hy sal met het suyver schijnen
Van sijn stralen doen verdwijnen
Al wat u te vreesen is,
Alle zee-lucht, alle mis,
Alle heete quade winden,

Alle dompen doen verswinden,
Dat ghy in ons Zeeusche lucht
Niet sult vinden dan ghenucht,
Die u beter sal vermaecken
Dan al d' Amsterstamsche staecken
Die met zeylen, roggh en vlas
Brenghen door de groote plas:
En als u noch yet mocht deeren,
Phebus salt wel connen weeren;
Heeft hy niet der kruyden cracht.
En genees-konst in sijn macht: (men
Daerom, Ionck-vrou, wilt niet schro-
In ons Zeeusche lucht te comen.

S.V.B.

WELCOM-GEDICHT

AEN DE

Eer en Achtbare, Deucht en Konst-rijcke

IONCK-VROUW

ANNA ROEMERS,

In Zeelandt comende.

Ick vinde my beweecht, ick voel in my een drijven,
Om u, seer weerde Maecht, een groete toe te schrijven,
Van wiens gheleert verstant de gansche weereit waecht,
En wiens beröcnden lof de Faem al-omme draecht:
*Ken hadde noch u comst ter deghe nau vernomen,
Of ick en wiert terstont met yver in-ghenomen,
Om u te doen een groet door mijne slechte kunst,
Door mijn gering gedicht, niet weerdich uwe gunst;
Doch evenwel nochtans, ô weertste Maecht van allen,
Soo neemt ten besten aen, en laet u wel ghevallen

B 3

Dat

Dat ick, op uwe comst, u welcom heeten mach,
 U wenschen veel gheluck, u bieden goeden dach;
 Ick heet u wellecom, ô bloeme deser eeuwen,
 O kroone van ons lant, die nu besoeckt de Zeeuwen,
 O ciersel onses tijts, ick heet u wellecom,
 Ick prijs u groote deucht, ick gheef u eer en rom:
 Int corte, werde Maecht, wat wil ick langer breken
 Met woorden u ghedult? wat sal ick vorder spreken
 Tot ciering uwes naems? ach! mijn verdwaelde sin
 En weet aen uwen lof noch eynde noch begin;
 En wat voor eer en prijs can ick u voren legghen?
 Ick! dien u maer en ken alleen van hooren segghen?
 Want vraeghje wie dat doch u dese groete brengt,
 Het is een ronde Zeeuw dief' u, ter liefde, schenckt.

<p> Is dees groete kleen van weerden, Wiltse niet te min aen-veerden, En ontfaen met sulcken hert Alff' u toe-ghesonden wert; </p>	<p> Want het is nyt enckel gunste Soo tot u als totte kunste: Dies'tgenegen hert aen-siet, Al en deucht de kunste niet. </p>
--	---

Mijn gheluck, Is in Druck.

I. ROGIERS.

*Seker voortreffelick man, tegens Joffr. ANNA ROEMERS
 in een weegh-schale ghewoghen ende overwogen zijnde, maect
 op dat gheval tna-volghende ghedicht.*

IOnck-vrou, ghy hebt (tis waer) wat meer als ick gewogen,
 Maer ist reyn spel gheweest, off hebby my bedrogen?
 Want hoe! sal dan een maecht, die corter is dan ick,
 Die smal van middel is, van leden niet te dick,
 Van handen wonder teer, van aensicht heel besneden,
 Die nau het gras en croockt daer op sy comt ghetreden,

Die

Die met haer net gewaet verciert is, niet belaeen,
 De schael, daer in een man gheset is, op doen gaen?
 Off sout de maechdom zijn, die u soo swaer doet wegghen?
 Men segt ghemeenlick soo: maer neen, ick segger teghen.
 De maechdom is een ding dat niemant hoort of siet,
 Een waen, een wensch, een wint, een dierbaer wat of niet.
 De maechdom die is licht; en maechden, die gevrijt zijn,
 Die worden veel-tijts swaer, als sy de maechdom quijt zijn.

Hier tegens antwoort Ioffr. Roemers
 als volght.

DE min, die vleesch en bloet verteert,
 Die heb ick lang van my gheveert;
 Een anders luck my niet en vroecht,

Want my het mijne vvel ghenoecht.

Nae hooghe staet ick niet en tracht,

Noch ben door laecheyt niet veracht.

Ick slaep gherust de nachten lanck.

Ick nut met smaeck mijn spijs en dranck:

Vervvondert u dan daer niet van

Dat ick vvat meer vveech, als een man

Die staech met sorghen is belaeen,

Alleen niet hoe't sijn huys mach gaen,

Maer die de lasten van 't ghemeen

Noch boven dien torst op de leen.

A. R. V.

B 4

PLOCKE

PLOCKHAERTIE
 VAN IONCK-VROU
 ANNA ROEMERS
 MET
 CVPIDO.

Ymy! ick ben so moed! ick kan my nau bedaren,
 Het sweet dat breeckt myn uyt door 'tmoeyelick
 plockharen
 Met dese bengel, die ick achte min als niet,
 Want met sijn slappe booch hy teere pijltjens
 schiet.

'tWas immers geckens waert dat hy op mijn ginck micken,
 Want elcke reys schoot hy sijn broos geweer aen sticken,
 Sy stooten weer te rugh, op 'tCristalijne schilt
 Van Pallas, ick sprack stout: Schiet vrylick soo ghy wilt,
 Nu lustich als een man! want hy con niet ghenaken
 Mijn hert, hy mocht het sien, maergeensins cost hy't raken.
 'tWas slechticheyt van hem dat hy niet eens nam merck
 Wat hem was in de weech. Loop heen tis kinder-werck
 Seyd' ick, doe myn op 'tlaest dees mallicheyt verveelde
 Die myn vermaecte eerst doe'ck met sijn kintsheyt speelde.
 Iae wel! zijt ghy de Min, die men dus bidt en eert?
 Zijt ghyt! die trotselick wel Coningen verheert?
 Zijt ghyt! die al de Goon, jae selfs Iupijn doet vreesen?
 Zijt ghyt daer ick wel eer soo veel aff heb gheleesen?
 Zijt ghyt, die groote vreucht, en groote droefheyt geeft?
 Zijt ghy't, die doot, en weer kunt maken datmen leeft?

Zijt

Zijt ghyt, die den Poet geeft oorfaeck om te dichten?
 Zijt ghyt die soo veel niens en wonders cont verrichten?
 Maect dat een ander wijs. Ick can het niet vermoen,
 Geen heyl'gen loof ick oyt eer sy miraeckel doen
 Dat ick het selver sie, want anders ist veel logen,
 Door hooren seggen wert een mensche licht bedrogen.
 Tongen cost ghy niet sien wat u was in de weech?
 Dit sprack ick al, en was verwondert dat hy sweech?
 Sijn tanden knersten, en hy smeet sijn handen samen,
 Het speet hem bijster dat ick hem dus ginck beschamen.
 Daer leyt nu al u roem, daer leyt nu u geweer,
 Daer ghy op trotst en stoft, gebroken voor u neer.
 Doe leed hy langer niet dat ick hem soo verguyften,
 Sprong op, liep nae my toe, en terte my met vuyften
 Eens tegens hem te slaen, hy maeften hem gereet,
 Streeck achterwaerts sijn hayr, en schorten op sijn kleet,
 Ick lachte schamper, want ick achtent niet met allen,
 Neen pottertje haes-op, mijn lust nu niet te mallen,
 Eens op een ander tijt. Mit steld ick my tot gaen
 Nae huys, en liet hem daer wel quaet allenich staen.
 Sijn koker was heel leech, sijn pijlen al ghebroken,
 Tis wel (riep hy) gaet deur! 'tsal werden haest ghewroken
 Dat ghy mijn acht dus cleyn, en met mijn hout de spot,
 Al lijk ick maer een kint, ick ben nochtans een God.
 Ick keerde wederom, door sijn hoochmoedich driegen,
 Hy heeft noch vleugels (dacht ick) om my nae te vliegen
 En soo te quellen staech waer ick my wend of keer,
 Die wil ick corten aff. Doe ley ick 'tschilt daer neer
 Bedooven in het gras, om my niet te beletten,
 Het erge guytjen gingt doe op een loopen setten

C

Doe't

Doe't my sach comen aen, ick meende'twas van vrees,
 Maer hy liep nae sijn booch, en trockt daer van de pees
 En maester aff een strick, en raapte in dat ylen
 De scherpfte puntjes van sijn half-ghebroken pijlen,
 Doe keerden hy hem om, en setten hem heel schrap,
 Ick liep hoochmoedich toe, en gaf hem trots een lap
 Soo stijf als ick cost slaen, aen een van bey sijn wangen;
 Hy was weerom niet slinx, maer heeft my stracx gevangen
 In sijnen loosen strick; helaes! met wat een smert
 Striet hy veel pijlen in mijn onghewapent hert?
 Iae neep my blond en blau, en riep 'k sal u vermoorden,
 Off haelt weer in u hals de lasterlicke woorden,
 Fluxroep nu Mins genae! soo lang sal ick u slaen;
 O spijt! ick moft het doen, wou ick daer zijn van daen.

M V Y T E R Y

TEGEN

C V R I D O.

Van Jonck-vrouw Anna Roemers.

ALben ick nu ghequetst, ô wicht! soo sal ick maecken
 Dat ick, naer u begeer, niet quijnen sal of craecken,
 Ghy sult u wensch niet sien, dat ick als mal en sot
 Nu sou begaen daer ick soo vaeck mé heb gespot,
 Dat ick door schrick van pijn klijn-seerich sou verschuylen
 Mijn wonden, op dat die verettren en vervuylen.
 Siet daer mé gae ick heen, en soeck sulck een die can
 (Ervaren in die const) mijn vrylick tasten an;
 Ick sal gheen bijt-salf noch gheen pijnlick tenten vreesen,
 Noch bittere drancken die bequaem zijn te gheneesen

Mijn

Mijn hert van dese quael, die'k in mijn jonge tijt
 Soo angstich heb gevreesst, soo naerstich heb gemijt.
 En ghy gehelme Maecht, ghy schoonste der Goddinnen,
 Hoe mocht het van u hert dat ghy my liet verwinnen?
 Hoe mocht het van u hert, dat die u altijd eert
 Soo klackloos van een kint! een kint! nu is verneert?
 Ick berst van spijt, als my dees aeterlingsche-bastert
 Sijns moeders schoonheyt prijst, en uwe schoonheyt lastert.
 Neen, neen, ick acht soo veel geen lichaem schoon en fris
 Als een oprecht gemoet daer deucht gewortelt is.
 Al creech sijn moer de prijs, nae'toordeel van een Herder
 Die op sijn geyle lust flech sach en niet eens verder,
 Dat acht ick niet met al: wannermen fiet het endt
 Wat was sijn loon? ach arm! flech jammer en ellendt.
 Wie souw niet uyt sijn hert de dertel min-lust royen
 Die de puyn-berghen fiet van het verbrande Troyen?

*Gedicht van de selve Ionck-vrouw
 aen de Zeeusche Poëten.*

DE heuchelicke son, die bralt, en climt om hooch;
 De wegen nat, en glat, die werden hart, en drooch;
 De wijngaert oogen crijcht, en aen der boomen toppen
 Daer berst te met een blat uyt dick-gheswollen knoppen:
 De bruyne voester-vrouw, de vette groeysaem aerdt
 Die heeft haer eerste cruyt en bloemen al gebaert:
 Het luchtich pluym-gediert, al t'ilpende comt swieren,
 En springt van tack op telgh, met vrolick tierelieren.
 Dees Somer-teyckens die verneem ick altemael,
 En noch verneem ick niet u Zeeusche Nachtegael.

SONNET

Aen de Zeeusche Poëten.

Ghy altijd lustich volck, dat met u gheeft ghewoon
Te sweven zijt om hooch, en welcoom by de Gooden,
Die u alst feest-dach is op haer bancquet doen nooden
En boven aen het naest Iupiters wijste soon.

O luckich teghen-deel! van die om wanckelloon
Vermuffen op 't Cantoir (een graf van sulcke dooden)
Veer ick in mijn hert, u vier ick, als de booden
Van de onsterflickheyt, belommert met haer croon.

Ick heb onlangs verstaen dat ghy met schrandre listen
In Zeelant u quartier begint te Alcumisten

Om gout te maken? Neen! Maer grooter Meester-stick

Neemt ghy-lie by der hant, 't zijn wonderlicker curen
Cunt ghy u Nachtegael doen soetjens tureluren
Die in sijn moeders tael roept kick, borr kick, kick kick.

Aen den geleerden Heer Jacob Cats.

Doe giftren Phœbus hadt sijn aff-ghemende paerden
Ghelaten uyt den toom, en dat hy van der aerden
Ginck bergen in de zee sijn blinckent gouden hoofst,
Doe dacht ick om het geen dat ick u had beloofst.

Ick creech Pen, Inck, Pampier, en setten my tot schrijven,
Ten eersten wouw het boeck niet open leggen blijven.

De pen most zijn versneen, en 't pennemes was plomp,
In plaets van pen sneet in mijn hant een diepe slomp.

'tPam-

'tPampier sloeg claddich deur: in d'inc was gora noch luyfter.

'kEn had geen Inuyter, en mijn kaers die brande duyfter.

De fuster van de doot die sleepte myn nae bedt.

Dus, ô geleerde Vrient, soo werde ick belet,

Tot mijnen besten, want misnoegen quam ghevlogen,

En bracht my in den droom de veersen voor mijn ooghen,

Heel creupel, manck, en lam. De schamper bleeke Nijt

Riep spots-gewijs; Ghy meent dat ghy Homerus zijt.

De swarte Laster creet, Gaet heen wilt mede deelen

Vongherijmde rijm, 't sal yder haest vervelen.

Doe quam Besinning nae: Die sey, Houtse bedect,

Soo wert ghy niet benijt, gelastert, noch begeet.

Aen den selven.

Nevens die gheluckich leven
Heeft my God eē plaets gege-
ven.

Want geen rijckdoms overvloet

Noch geen schrale arremoeft,

Daer de vrome Christen menschen

Met de Wijse Man om wenschen,

Dat is juyft mijn toe-gevoegt.

Anders luck my niet en wroegt.

Niemants voorspoet doet my
pruylen,

Want ick wil met niemant ruylen.

Niemant isser die ick haet,

My en gunt ooc niemant quaet.

'kNut met smaeck mijn dranck en
eten.

'kBen door laecheyt niet vergetē,

Noch door hoocheyt niet benijt

Onder mijns ghelijcke tijt.

Dit, jae meer soo derf ick roemen

Dat ic veel mach vriendē noemen

Die door haer geswint verstant

D'eer zijn van ons Vaderlant.

Maer ghy! bloeme vā de Zeeuwen,

Over al soo gae ick schreeuwen

'kBen doe meest van 't luck ghe-

dient

Doe't my *Cats* gaft tot een vrient

CVPIDO BRILLE-MAN.

Hoe loos is nu het volck! vvat zijnder nieuwe vonden!
 Al vvat ter vveerelt leeft verlaet zijn eerste gronden:
 Een, die in onsen tijt maer slechte dinghen vveet,
 Js, soo het blijcken mach, onvveerdich dat hy eet.

Een

Een yder in het sijn heeft sonderlinghe grepen,
 Js, op een nieuwe vvijs, op alle ding gheslepen;
 Een yder ambachts-man is snegher als hy plach,
 Een yder konstenaer brengt vvonder aen den dach.
 Wat seg ick van de mans? oock Venus kleyne Jonghen
 Comt heden opte baen met ongebeoorde spronghen;
 Hy vveet, met gauwer hant, en met een beter schijn,
 De jeucht van onsen tijt te crijghen aen de lijn:
 Hy, die met seldsaem vier de vveerelt heeft ghequollen,
 Waer door zyn eyghen hert is dickmael op-ghesvollen,
 Hy, die met booch en pijl sich by de menschen vond,
 Waer door oock Venus selfs is menichmael ghevront,
 Kan nu al beter spel, kan vry al soeter grillen;
 Hy draecht nu, vvaer hy gaet, een slach van lange brillen;
 En, vvie hy dit ghelas eens voor het ooghe schiet,
 Die vint van stonden aen dat niet een mensch en siet,
 Die vint, dat niemant vveet; lant, steden, rijcke stroomen,
 Een vveerelt, soo het schijnt, doch niet als vvijsse droomen;
 Wat wytter ooghe leyt, dat toont als dichte by;
 Dies is de geck verheucht, en sonder reden bly.
 Nu staet hy door ghepeys ghevveldich op-ghetoghen,
 Het schijnt dat hem de geest is wytte borst gevloghen;
 Hy denckt, hy ducht, hy droomt, hy kijckt, hy loert, hy siet,
 Hy meynt dat hy het grijpt, en stracx al vveder niet;
 Stracx vveder vvonder veel, stracx vveder al verloren;
 Stracx vveder grooten troost, stracx vveder als te voren:
 O Seldsaem poppe-goet! ó tuych van vreemden aert,
 Dat nu eens groote vveucht, dan grooter pijn baert!
 Een Ander, sonder bril, die, schoon hy vveet te loeren,
 En met een snellen strael sijn ooghen om te voeren,

Siet echter niet een sier, off maer een ledich welt,
 Daer een, die brillen can, veel moye dinghen telt;
 Siet maer een open wack, een vvoor-plaets van de vvinden,
 Een mist, een schrale lucht, daer niet en is te vinden,
 Siet maer een ydel ruym, gelijk een holle pot;
 Dies seyt hy, tot besluyt; Gevvris de vent is sot.
 Hier vverd Cupido gram, en stelt hem om te vvreken,
 Op dat woortaen het volck eerbiedich soude spreken
 Van vvyers kramery, van al de loose smis,
 Van vvijsers poppe-goet, en Venus heymenis.
 Dies grijpt hy metter hant een van de beste brillen,
 En seyt; Ick hebbe macht een stouten mont te stillen.
 En siet! hy die terstont soo roerde zijnen beek,
 Js boven al ghebrilt, is ver de meeste geck.
 Hoe is de quant bedot! en by de neus ghegrepen!
 Hoe leyt hy in de praem! vvat crijcht hy felle nepen!
 Hoe is hy in de fonck! hoe jammerlick gevat!
 Hoe maelt hy voor de deur! hoe d'vvaelt hy door de stad!
 Hoe past hy op den dienst! hoe lijlich can hy blasen!
 Hoe vult hy haer de kap met duysent vvijsvasen!
 Hoe loert hy metter oogh, hoe buyght hy metten neck!
 'Hoe queelt hy metten mont! hoe speelt hy metten beek!
 Hoe streelt hy sijnen baert! hoe gheestich can hy loncken!
 Hoe loert hy over d'vvers! hoe bijster can hy proncken!
 Hoe is hy in de vveer! hoe stuypt hy voor de bruyt!
 Het hoet je voor de borst, het woetjen achter uyt!
 Hoe deerlick can hy sien! hoe bijster can hy vveyen!
 Hoe vveet hy, nae den tijt, te lacchen en te schreyen!
 Hoe neyght hy mettet lijf! hoe cruypt hy langs den gront!
 Den sadel op het lijf, den breydel in den mont.

Hoe loopt hy door de kouvv, oock dickmael gantsche nachten!

En wult de schrale lucht met ongheboorde clachten,

Wat singt hy menich liet van ick en vveet niet vvat!

Nu voor een achter-deur, dan voor het groote-gat.

Hoe cust hy aen de clinck! hoe dickmael moet hy draven!

Hoe dickmael stille staen! ô vryers, rechte slaven,

Siet, hoe u saken staen; ghy streelt, 'ken vveet niet hoe,

Knecht, jongen, wyl-jongvrijf, tot op het hontje toe.

Al dese spokery can yder een bemercken

Op vrie de minne-bril gheen macht en heeft te vvercken;

Dies roupt hy over-luyt; O vvreemt, ô seldsaem glas!

Hy is nu enckel spot, die eerst de spotter vvas.

Wie can van dit bejach met vaste gronden spreken?

Wie kent den rechten aert van dese wisse streken?

ick hebbet lang gheseyt, en segghet even noch,

De Liefd' is anders niet, als lieffelick bedroch.

Aliquid putat esse, quod umbra est.

Artifici distincta manu per vitra Cupido

Prospicit, & quod abest credit adesse puer:

Hic scopulos, ibi prata notat, miracula rerum,

Et pedibus credit regna subesse suis.

Hinc dum plaudit Amor, Cytherea repressit ouantem,

Et, quodcunque vides, quid nisi fumus? ait;

Te speculum fallit, miseros tu fallis amantes;

Nil solidi vitrum, nil tuus ignis habet.

D

CYPIDO

CVPIDO HONICH-DIEF.

Venus Soon dat soete kint,
 Datse boven al bemint,
 Plucte bloemkens langs den cant
 Van een groen verheven lant,
 Op een bergken reed lick hoogh,
 Vet vā gront, en schoon in d'oog.
 Daer gevloghen onder een
 Menich honich-byeken cleen,
 Wt de bloem en 'tgroene cruyt
 Tooch den soeten honich uyt.
 Soo dit kint int groene gras
 Doende met sijn plucken was,
 En met menich bloemken soet
 Kroonde sijnen roosen hoet,
 Quam een Yemken uyt den gront
 Van een bloemken, en terstont
 Heeft ghefteken t'eirste lidt
 Van sijn sachte duymken wit.
 Doen hy sick ghefteken sach,
 Doot soo ben ick, amy, ach!
 Over-luyd de Liefde riep;
 En becommert henen liep
 Nae sijns moeders soeten schoot,
 Thoonend' haer sijn wonde root,
 Sie doch, moeder, van dijn soon
 'tOngheluck, en hulpe thoon,
 Sprack de Liefd', en onder dien
 Liet haer sijnen duym besien;
 Venus loech, en Liefde bang
 Kuste dry-mael aen de wang,
 Dry-mael aen den rooden mont,
 Dry-mael daer de wonde stont,
 Daer het swol, en doen oock ras
 Liefde van de steeck ghenas.

Nu soo segt my, boefken snoo,
 Wie dij heeft ghefteken soo?
 Wie dijn cleene duymken soet
 Sulcken pijn lijden doet?
 Zijnt de Kunst-Goddinnen bly
 Die met hare naelden dy
 Hebben buyten in het velt
 Dus ghequollen en ontstelt?
 Gheensins, moeder, geen van haer
 Overvallen heeft my daer:
 Tis een draecxken ruych en bont,
 Met twee vlerckjens wit en ront,
 Cleen van lijf, en over hem
 Geel van buyck, en grof van stem:
 Als de soete Bloem-Goddin
 'tVelt begint te nemen in;
 En des groene Lentes tijt
 Ons, en alle vee verblijt,
 Vliegt het over bloem en cruyt
 Boven in, en weer daer uyt,
 Van besijden, en rondom,
 Met een soet en luyd ghemom.
 Tis de Goden wél bekend,
 Venus sprack, van daer ontrent
 Hoemi berghen haren top
 Spreyden neerwaerts, comend' op
 Yem van dese, nu van die
 Wort gheheeten Honich-bye.
 Nu dewijl soo grooten quaet
 Van soo cleynen dier ontstaet,
 Als syn scherpe tengel straf
 Doet ons wijcken van hem af.
 Wat een meerder pijn int hert
 Ons van dy ghegeven wert?

Als dijn valschen gulden pijl
 Ons door dringhend' onderwijl
 Van dijn hant gheschoten af,
 Droefheyt, vrees, en sorghe straf,
 Hope, blyschap, en verdriet
 Teffens in ons herten schiet.

*Namen ende vverckingen van de
 Wout en Zee-Goddinnen.*

D'Aeren van het coren vet
 Zijn op *Ceres* hooft gheset,
 Als Goddinne van te voren
 Voor de granen uytvercoren.
 'tGroene wout is int ghewelt,
 Van de Goden wilt ghestelt,
 Die by bocken vergheleken,
 Selden goede reden spreken.
 'tLinghe gras en teere cruyt
 Eerst gesproten opwaert uyt,
Flore jeuchdich toe-gheschreven
 Te bewaren is ghegeven.
 In Olijven haren sin
 Heeft de wijse *Const*-Goddin.
 Lauwre-boomen haren broeder
Phæbus hebben tot behoeder.
 D'oude *Gode-moeder* vroet
 Groeyen op de Pijnen doet.
 'tSoet gerucht dat om de boomen
 En de clare water-stroomen
 In de somer-daghen sweeft,
Zephyr in sijn handen heeft.
Ceres trouwe ghesellinne
 Van het mont-ghewas Goddinne
 Op de somer-vruchten wacht,
 Ende gheeftse rijpdom sacht.

De Goddinnen die ghevonden
 Werden onder 'swaters gronden
 Heerschen over al de vis
 En wat meer daer onder is.

Flora, Lentens outste dochter
 Doet de velden werden sochter,
 Gheeftse kruyden ende blom,
 En soo menich bladt rontom.

Maer de tranen en het suchten,
 Sorgen, vreesen, ende duchten,
 De Goddinne van de min
 Heeft alleen ghenomen in.

Lof van de Leeuwercke.

Leeuwerckje soet en altijd bly,
 Van alle sware sorghe vry;
 Wie van de ghene, die beminnen
 Die drie-mael drie Gedicht-God-
 dinnen,

Kan swijghen op sijn soete luyt
 Dijn hooghe stem en wilt geluyt.
 Ick sou my kennen gants onweer-
 dich

Haer wijse leer en conste veerdich;
 Indien ick sweech en ging voorby
 Hoe aengenaem dijn singen zy.
 De stemmen wilt die velt vercie-
 ren,

En om den hoogē hemel swieren,
 Verr' overtreft dijn soet geschal
 En laet sick hooren over al.

Als *Lentens* tijt 'tlant onbewogen
 Met nieuw gelaet toont overtogē;
 En dat de soete Bloem-Goddin
 De velden heeft ghenomen in;

En alle vee, en alle dieren
 Vrou Floraes blijde comste vierē,
 En dat de bouw-lien 'smorghens
 vroegh
 Doorsnijden d'aerde mettē ploeg;
 Alsdan ghevlogen hun besijden,
 Haer herten droef, du gaetst ver-
 blijden ;
 En nu beneden op een cluyt.
 Dan boven d'aerde dijn geluyt
 En soet gefang om hoog gerefen
 Doet al de dierkens vrolic wesen:
 Ia d'aerde self om dese vreucht
 Sick blijder thoont en meer ver-
 heucht (den,
 Dan als haer borst wort op-gefne-
 En met den ploeg van eē gereden.
 Als nu den claren dagheraet
 Wt-breken met de sonne gaet,
 En dat dijn pluymen zijn begoten
 Met soeten dauw, om hooch ghe-
 schoten ;
 De winden du dijn liefde soet
 Vertellest met een bly ghemoet,
 Dies hoortmen dan dijn keelken
 beven
 En menich soete deuntjen geven,
 En leeghe nu, dan hooghe weer
 Dijn stemme drillen even seer :
 Dan gaetstu weer, stracx neer-ge-
 schoten,
 In boskens dicht met gras beslotē,
 Dijn huys besoecken, en met een
 Wt-kippen dijne jongskens cleen.
 Of broeyen uyt op dijne wijse,
 En hun besorghen hare spijsē,
 Van risp' of kever eenich lidt,
 Of tvliegjen dat in bloemkens sit.

Tot vrechden dan, int gras gebo-
 ghen,
 Van d'eene sy werd ick bewoghen
 Door dijne stem en hooch geluyt;
 Van d'ander sy de boere fluyt
 En 'tsoet gefang van d'Herderin-
 nen (nen.
 Verquict mijn hert en droeve fin-
 Geluckich dan, soo noem ick dy,
 Leeuwercke soet en altijt bly,
 Die't onbecommert is gegeven
 In vrechden oyt te sullen leven ;
 Die sonder sorg of argelift
 Geen valscheyt onderworpen bist,
 In wiens gemoet geen quae gebre-
 ken
 Noch boose lusten oyt ontsteken;
 Dat door bedroch en vondē quaet
 Naer gheen ghebiet of goet en
 staet.
 Doch evenwel moet onder desen
 Dijn hert bedroeft tē deele wesen;
 Dat als de Son des avonts laet
 In Thetis schoot te bedde gaet,
 En dat de nacht tot rust bewoghen
 Hout alles onder hem getogen,
 Dijn hooghe stem en soet gedril
 En wilden sang moet swijgen stil.
 Maer alsoo haest de son ontsloten
 Wt d'hooge lucht comt voort-ge-
 schoten,
 En sijne stralen haren glans
 Doen lichten over d'aerde gans,
 Soo springstu vlijtich op van on-
 der,
 En langs de weyden groen byson-
 der
 Geeft

Geeft weder-slach vroech over al | En al de geen die reysen verder,
 Dijn wilde stem en soet geschal, | En menich dierken uyt-gestreckt
 Dat stracx doet rijzen op den her- | Wt sijnen diepen slaep op-weckt.
 der,

I. S. M. Z.

VISSCHER-PRAETIE.

*T samen-sprekers*Steven ende Martijntje
Visschers - kinderen.

Steven comt uytter zee.

Iuyst als ick omje peys, juist als ick gae versinnen
 Al vvat ick dencken can, met mijn veruvar de sinnen,
 Martijntje, coomje my van passe rechts te moet,
 tComt al op een, mijn comst, jou gaen en mijn ghemoet.

De reys is vvel gheluckt, het schip is vol en soete,
 Dit sal de quade teelt van t'jarent vvat versoete;
 Ons Stier-man heeft my noch terstonts int ruym vertelt
 Dat hy van dese reys vvel voor de Reeders telt
 (Met cleyn vverck en met al) dryenveertichstallif lasten;
 Wat help! dit sal ons Reers vry van haer schult ontlasten.
 En tis een corte reys; Tis nu de seste vveeck
 Meen ick, Martijntje, dat ick van jou deure vveeck
 Des ochtens met den dach. Sints heb ick moeten vvesen
 Ghebannen en gherooft van u vermaecklick vvesen,
 En hebbe moeten sien in plaets van u ghelaet
 De stuere doller zee die noyt haer vvoelen laet.

D 3

Hoe

Hoe dickmael, alst mijn glas vvas om te staen te roere,
 Heeft my u soeticheyt, meer als ick 'troer, doen roere,
 Dan stierd' ick 'tchip bekaeyt, en seylde' een quade streeck;
 Wat creech ick van de maets dan menich harde streeck?
 En alset drüf-vveer vvas, en dat men 'tvvant ginck paeyen,
 De stier-man vvas dan bly; maer vrie sal my nu paeyen,
 My, dacht ick, die nu derff mijn soetste tijt-verdrüf,
 En in dees vvilde zee slechts voor een ander drüf.
 Och scheepje drüft toch heen ick sal my onderrvinden,
 V roer te watten aen, en stieren voor de vvinden.
 Nae huys, nae 'tmeysse toe: soo stae ick dan en mael;
 Maer vvat ist? te vergheefs is dat dan altemael.
 Dit is niet te vergheefs dat ick jou mach aenschouven,
 Martijntje, die ick hou de schoonste van ons Schouven,
 Dat ickje noch ghesont en vvelt te passe sie,
 En my mach vougben vveer, als vooren, by jou sye,
 En kussen vvren mont. Mart. Bey soet, bey hola Steven,
 Je mijd mijn half-cleet niet, al heb ick corts gheSteven
 En roos-ghewijs gheleyt? gaet recht en op je leen,
 Ten veerstje schijnt vvelt niet, al ist vvat lang eelen,
 Nou Steven allenoech. Men moet sus by de vvegen
 Niet mallen, jy en cont gheen dingen overvvegen.
 Je vveet dat onder mijn ghespelen vele zijn
 Veel bitterder dan gall', veel suerder als azijn,
 Daer isser al nae 'thoot; soo sy maer yet vernemen,
 Sy sullen my terstonts vvelt op de boorens nemen;
 Daerom gaet op jou leen. Ste. Martijntje, dat jou hart
 Niet vvaer soo kout als ijs, off uytter maten hart,
 Al dese soeticheyt sou jy my al vergheven;
 Dit kusken dat ick jou nyt liefde vvilde gheven

Sou jy in danck ontfaen, en toonen niet te min
 My noch al meerder gonst om dat ick u bemin.
 Off ist jou in de vvech dat ick rechts uyt den schepē,
 Jae qualick noch aen lant, vvat vveuchden heb gheschepe
 In u ghesicht, en dat ick vuyt en onghedaen,
 Begrommelt, stijf want' ileer, u vrientschap heb ghedaen?
 Gheeft my daer van gheen schult: Al quaem ick rechts van't kaken
 Beharingt en bebloet, als ick maer dese kaken,
 Als ick maer eens besaech hoe knap jou lichaem stont,
 Ick vlooch u om den hals, en custen u terstont.
 Martijntje; comje schier off morghen eens te trouwen
 Aen my off aen een aer; meenje ter goeder trouwen
 Dat as je man by nacht comt uytter zee te bedt
 Dat hy van't Mosseljaet sal ruycken? jy vveet bet.
 Hoe menich eerbaer vrou is hier, die schijnt de vvinden
 Naer het noort-vvesten toe als met ghevvelt te vvinden
 Alleen om haren man (al vvaer hy soo begaet
 Van schelpen en van slijm, ghelijckt ghemeenlick gaet,
 Als eenen harinck self) alleen om te becomen
 Hem, die haer veel te lang beyt met naer huys te comen.
 Ick kenn' noch meysens self die op't noort-bollenverck
 Daer onse gapert staet, ghesladich maken vverck
 Te comen alle daech, vvat meenje datser maken,
 Aers, dans haer selven daer verheughen en vermaken
 In't kijcken nae den duyn, in't peylen nae den vvint,
 Al isser al vvat schaemts; put! liefde die vervvint.
 Martijntje tis met jou soo druck niet. Mart. Beyhou Steven,
 Wat meenje dat ick ben soo hart as jou schips steven?
 Dat ick alleen van hout off yser ben ghemaect,
 Dat my dan niemants comst off by-zijn en vermaect?

Neen neen ick dinck en svrijgh, en wilt het my vergheven,
 Mijñ hert sou jou voor al vvel voordeel vwillen gheven,
 Maer vweetje vvat ick vrees, den aen-caep van de lien,
 Die niet een bete vvreucht van ons en connen lyen.
 En daerom cort en goet, gaet heen, 't sou hier niet dooghen
 Dat jysus by my gingt, ick vuilt oock niet ghedooghen.
 Comt liever 't avont eens, dan is elck Catjen grau,
 Maer comt oock niet te vroech, off anders crijgh' een grau.
 Stev. Martijntje jou alsoo; nadienct alsus moet vvesen,
 Ick neem mijn sticken op, ick sie vvel aen je vvesen,
 Indien ick jou nu niet van stonden aen verlaet,
 Fen liet my flos niet in, al vvaeret noch soo laet.

J. HOBIUS.

Venus bedroch.

Als Phyllis op een tijt quam in de spieghel kijcken,
 Om haer ghekrinckelt hayr een weynich op te strijcken;
 Siet! Venus, die alsdoen juyft in de camer was,
 Die ging haer eygen beelt vertoonen in het glas;
 De soete Phyllis gaet haer teere cantjens rechten,
 Sy set haer douckje schrap, en kemt haer blonde vlechten,
 En mits sy (soose meynt) haer eygen schijnfel sach,
 Soo riepse, laes! ick ben nu bruyner als ick plach.

IONCK-

IONCKHEYT.

31

I.

Sublime

MEt eenen hoogen moet, met op-gheblasen sinnen,
Plach ick met Venus brant, Cupidoos boogh en schichten
Te spotten, end' ick dacht, 't sijn immers arme wichten
Die 'tblinde naecte kint soo licht'lick can verwinnen.
Maer wat een sotten ding dat sy nu noemen minnen?
Verquisten sijnen tijt met singen en met dichten,
Sijn vrye jonge jeugt tot dienstbaerheyt verplichten.
Van buyten schijnen bly, van druck vergaen van binnen?
Maer eylaes! nu heb ick verandert mijnen sang,
Want tegens mijnen wil door lieffelick bedwang
Mijn hert gevangen is in alsoo stercke boeyen,
Dat ick geen middel weet om te gheraken vry;
Maer soo sy, die't my doet, haer voegen wil tot my,
Soo wil ick voor altijd de vryheyt gaen verfoeyen.

II.

Maer hoe ist mogelick dat in soo corten stont
Alleen door eens te sien, mijn hert soo is ontfteken?
Maer hoe ist mogelick, dat my soo is ontfteken
Al mijn stantvasticheyt, die schcen soo diep gegront?
Niet anders als een man die cloeck en wel ghesont
Aen lit, lijf, of gemoet, en weet van geen gebreken,
Voelt in een oogenblick sijn crachten gansch besweken,
En sijn verlemde borst, als met vergift gewont.
Maer hoe? is dat oock vreemt? Het yffelick om schouwen
Serpenten-harich hoeft deed' dootelick vercouwen
En tot een steenen beelt verharden wie het sach:

E

Sou

Sou dan der liefden brant in my niet zijn gheresen
 Door 'tblinked' soet gesicht vant alderschoonste wesen,
 Dat meer dan self de son verfrayt den claren dach?

III.

Ick ben , schoon Amaril , wat later by ghecomen,
 Om u dach ende nacht te dienen met ootmoet,
 Op hoop dat ick noch eens sal krijgen 'tweerde goet
 Dat my nu commerlick doet suchten ende schromen.
 Tis waer dat ghy voor my veel ander hebt vernomen,
 Die soecken al, als ick, tot minnens smerte boet,
 Maer ick en wijcker geen in yverigen spoet,
 Iae derf my, en met recht, voor d'ander wel beromen,
 Ick stell' my aen ghelijck een reyfsend' man te voet,
 Die moe en mat van gaen te langer rusten moet,
 Maer schietend' uyt sijn slaep, versnelt te meer sijn gangen.
 Een wolck heeft my u licht bedect voor eenen tijt,
 Maer nu't my heeft bestraelt, sal ick't met meerder vlijt
 Vervolgen, op den streeck van wensch, vrees, en verlangen.

IV.

In wat een doncker nacht doolt 'tmenschelick verstant?
 Wat eenen dicken domp bedwelmt ons swacke sinnen,
 Wy missen meest als wy best wanen te versinnen,
 Recht als een blinde-man gaet tasten nae de want.
 Wy willen 'twater vlien, en loopen in den brant.
 Wy rekenen verlies daer ons meest staet te winnen.
 Wy haten dat wy meest behooren te beminnen.
 Wy vreesen storm en wint, en staen op 't vaste lant.
 Ick mé door 'tsot gecray vant dwase volck bedrogen,

Had vrees voor 'tsoete vier vant herten-machtich kint,
 Voor-beeldende my niet dan druck en pijnlick strijden;
 Maer nu u ooggen-strael int hert my is gevlogen,
 Beclaegh ick my dat ick niet eer en heb gemint,
 En 'tsoete-suyr geproeft van dit vermaecklick lijden.

V.

Een swaren last, maer licht om draghen;
 Een wanhoop, maer vol soete waen;
 Een waecken vol van rust, een claghen
 Vol vreuchde; vrees, met stout bestaen.
 Een soete pijn, een liefflick lijden,
 Een hoop' vol angst, een droef verblijden,
 Een sterven sonder levens endt,
 Is dat mijn jonghe leven schent.

VI.

Fy tongh, die ick altijd geacht heb al te seer,
 Om dat ghy off int bosch, off binnens huys verborghen,
 Soo wel cont spreken uyt mijn soete minnens-sorghen,
 Nu moet ick t'uwer schand' u laecken dies te meer.
 Doen ghy die schoone Nymph, die ick bemin en eer,
 Soud naer den eysch vant werck vrymoedelick vertalen
 Mijn liefde, mijn ghebreck, mijn ongheneef baer qualen,
 Verstomde ghy, ghelijck een slaef voor sijnen heer.
 En ghy ooc tranen-vloet, die met vlietende beken
 Den ongherusten nacht mijn wangen comt beleken,
 Waert uyt-gedroocht als ghy fout toonen hoe ick treur.
 Ghy suchten altemael die my t'huys wel comt quellen,
 Waert ooc gesoncken wech, als ongetrouw gesellen.

Alleenlick bleef by my, mijn bleecke doot-coleur.

VII.

Nu comt de soete Lent vernieuwen ons den tijt,
 De winter met sijn couw, ys, regen, snee, moet wijcken,
 Allerley groene cruyt comt uyt het aertrijck kijcken,
 'tSoet weft windeken waeyt den noorden tot een spijt.
 Het vroege morgen-root de lange nachten slijt,
 Het Nachtegaelken claegt sijn leet aen alle wijcken, (ken;
 En met sijn droefheyts sang, doet droefheyte van ons strijck-
 Lucht, lant, zee, mensch, en vee, 'tschijnt al te zijn verblijt.
 Mars en Cupido zijn op wegen en in velden, (den,
 D'een neemt jongh' minnaers aen, en d'ander strijtbaer hel-
 End' elck te storten pooght, d'een tranen, d'ander bloet,
 Cupido met sijn boogh, en Mars met bloote swerden,
 Volgt Mars wie wil, ichouw' Cupidoos krijg in weerden,
 Daer blijft men selden doot, en 'tsterven is noch soet.

VIII.

Nu heb ickt wel gepast, en recht ter goeder tijt
 Com ick deur 'tsoet gepeyns geleyt, hier aen-ghetreden,
 O weerd' ô gulden uyr, u moet ick wel besteden,
 Soo niemant dit geluck afgunstich my benijt.
 Hoe voelt ghy u, mijn hert? in bangicheyt verblijt,
 En in u vreucht beangst, van vrees en hoop bestreden?
 Daer is sy, dien ghy moet eerbiedich u gebeden
 Gaen storten, hier ist velt van den gewenschten strijt:
 Tsa, gaen wy wel ghemoet; ten baet nu geen versinnen
 Hoe ick bequamelick mijn aen-comst sal beginnen,
 Hoe ick my houden sal in woorden en gestel:

Soo

Soo ick te seer verbaest, gelijk wel mocht geschieden,
 Verstom, 'tgesicht sal noch de meyning wel bedieden :
 Dien liefdens cracht belet te spreken, spreeckt oock wel.

IX.

Als 'tvlammich-licht gespan int westen is ghedoken,
 En de peck-doncker nacht door de gesterde baen
 Haer mooren-swarthe jacht al stil gaet drijven aen,
 Als al wat oogen heeft, sijn oogen heeft geloken,
 En vind' ick noch geen rust, maer 'theete brandich smoken
 Van dit onbluschlick vier, doet stadich van my gaen
 Den slaep, soo dat ick tel al 'tcrayen van den haen,
 Sonder dat eenichsins de vaeck my comt bestoken.
 O bed, ghy pleecht te zijn de plaetsē van mijn rust
 Maer wat ick nu al ly, dat is u wel bewust,
 Hoe ick 'snachts kerm, en sucht, verlangende naer't dagen:
 Doch in dit ongemack een voordeel ick noch weer,
 Dat ick van geenē mensch gehoort, mach int secreet
 Vry-borstich storten uyt mijn tranen en mijn clagen.

X.

Maer, sy, wien can ick dit meer als my selven wijten?
 Ick quamse te ghemoet, alleen, recht wel te pas.
 En ick, ô bloode bloet, arm-hertich als ick was,
 En sprackse noch niet aen. O doot! mijn hert moet splijten.
 Ist nu niet wel gemaect? Nu mach ick weer gaen krijten,
 En buyten ongesint gaen claghen deur het gras
 Dat haer versteende hert niet sacht en wert als was,
 En tis mijn eygen schult, sy macht my wel verwijten.
 Hoe? sal sy comen self, en reycken my de hant,

Segghende, comt mijn lief, gaen cnoopen wy den bant
 Die ons sal eens voor al in liefde doen vergaren?
 Neen, dat is geen manier. Een minnaer onvervaert
 Moet nemen waer den tijt, daer hy sich openbaert,
 En dan stout, onbevreesft, gaen sijn ghebreck verclaren.

XI.

Soo langh als ick u hiel bedeckt mijn lyen,
 O wit van al mijn sinnen!
 En dat ick, cloeck in schijn, verdween van binnen,
 Mocht ick my noch soo somtijts wat verblyen;
 Maer soo haest als mijn tong bestont t'ontdecken
 'tOnbluschlick vier dat uyt u brandend' ooghen
 Der liefden cracht in my heeft doen ontvoncken,
 Soo is, eylaes! my al die vreucht ontyloghen,
 Want ghy my, nijdich, gingt terstont ontrecken
 Vw' vriendelick gesicht en lieflick loncken.
 Waer over sal ick my dan eerst beclaghen?
 Ick moestet immers vraghen;
 Met sien alleen en had ick niet verworven,
 En 'tseggen heeft my 'tsien nu oock bedorven.

XII.

Tsedert den dach dat ghy mijn vryheyt hebt ghevelt
 Door 'tvriendelick ghewelt vant diamantich schijnen
 Vw's stralendeghesichts, met hoe veel duysent pijn en
 Heb ick alijt gheweest dach ende nacht ghequelt?
 D'op-gaende goude son en stroyt 'tbegraefde velt
 Met soo veel bloemen niet, noch soo veel nacht-robijnen,
 En doet de morghen-root uyt 'shemels blauw verdwijnen,
 Als

Als wel mijn suchten zijn en smerten ongetelt.
 Doch dit, en noch veel meer, waer my wel licht om lijden,
 Soo ick verfekert waer, van noch t'eenigher tijden
 Te krijgen 'tsoet gewin; voor hondert duysent een.
 Een troost-brengende lae, voor hondert duysent clachten,
 Een vrolick oogenblick, voor soo veel bange nachten,
 Voor al mijn quelling, een, ghy weet wel wat ick meen.

XIII.

Ghy die de woeste zee doet stormen met u blasen,
 'tGeboomt int wilde wout met groot ghedruys doet rasen,
 Ghy winden altemael, comt aen, blaest in mijn hert;
 Blaest uyt met al u macht, 'tonlijdelicke smoken
 Van desen fellen brant, of helpt hem soo met stoken
 Dat ick verbrant tot asch, krijgh' ende van de smert.

XIIII.

Ghy seylt nu lustich voort, van wint en stroom ghedreven,
 Wt de meerich van u hoop', fiet ghy verheucht het licht
 Van een heylsamen baeck, uw's liefs vriend'lick ghesicht,
 En daer ghy't hebt gemunt stuyrt ghy recht uwven steven.
 Ick moet noch troosteloos laveren ende sweven,
 Tegen wint, tegen stroom, de seylen al geswicht, (dicht,
 Mijn Noort-ster schuyt bedeckt met doncker wolcken
 Touw, ancker, 'theeft my al in desen storm begeven.
 Ick sien noch lant noch fant in dees verbolgen zee,
 Maer mocht ick noch een reys weer comen op de ree,
 Geen weer soo schoon dat my ander-mael sou becoren.
 Wijs is hy, en bedacht, die sich te lande hout,
 En de calm-stille zee voorsichtich niet betrouwt;

Tis beter niet ghewaecht, dan schip en goet verloren.

XV.

Prince, qui maintenez nostre juste defence
 Contre tous les efforts de l'Espagnol mutin
 Et d'un los immortel vous traçant le chemin
 Avez ià devancé bien loing nostre esperance ;
 Prince, pardonnez moy, s'il y a de l'offence
 Que pour représenter mon malheureux destin
 Je porte voz couleurs ; ce n'est a autre fin
 Que pour en tesmoigner ma mortelle souffrance.
 Je ne me vante point, d'espouveu de raison,
 D'estre de vostre cour, moins de vostre maison
 Mais c'est pour faire veoir la grandeur de ma peine
 Le Blanc, la pureté de mon feu signifie,
 Le Bleu, le mal chagrin d'une aspre jalousie,
 Et l'Orangé, fait veoir quel desespoir me meine.

XVI.

<p>Als een slaef die boven hopen Stil is de galey ontlopen, Daer de wreede Castillaen Hem ghevetert aen de boeyen Deed' met harde slaghen roeyen Door den woesten Oceaen, Gaet door beemden en valeyen Sorgheloos sijn hert vermeyen, En dan op een hooghe clip, Siende van verr' deur de baren Sijnen droeven kercker varen, Roept, van my hebt ghy nu slip : Soo ga ick my ooc verquicken, Vry van alle liefdens stricken,</p>	<p>En vermaken mijn ghemoet Met veel vreuchden en genuchtē, Sonder sorghen, sonder duchten, Sonder vrees van tegenspoet. Wech ghy blinde Kint moordadich, Herten-moorder onghenadich ; Comt niet meer aen mijnen cant ; Ghy en sult met al u vleyen My niet weerom soo verleyen, Noch verblinden mijn verstant. Ghy en krijght niet meer mijn handen In u wreede scherpe banden, Noch</p>
---	--

Noch u boeyen aen mijn been ;
 Ick sie noch de blauwe strepen
 In mijn armen diep ghenepen,
 En de lencken in mijn schein.

Gaet nu vry den pees af-rucken
 Van u booghje, breeft in stucken
 Vwe pijlen, als een riet,
 Dempt u sackel, want haer smokē
 Sal mijn jonck hert niet meer co-
 ken,
 Nu en pasic op u niet. (pruylen,
 Danck moet hebben 'tspijtrich
 Danck moet hebben 'tsuyr ver-
 muylen,

Danck moet hebbē 'tstraf gesicht,
 Danck moet hebbē 'tleppich spre-
 ken, (steken,

Danck moet hebben 'tschamper
 Dat mijn lijden is verlicht.

Had sy my getoont mewaerdich
 Een soet wesen en goet-aerdich,
 Had sy niet geweest soo wreet,
 Had sy my ontmoet met reden,
 Niet bespot, ick waer noch heden
 In den brant al even heet.

H. V. D.

Claghende Vrijster.

Hoorde dees voorlede daghen,
 Als ick trede langs de straet
 Op een avent al wat laet,
 Een bedruckte Vrijster claghen,
 Dat haer Vryer (soose sprack)
 Nu de walghe van haer stack.

Eerst-mael had hy al sijn sinnen
 En sijn hert aen my gheleyt,
 (Sey de seer bedroefde meyt)
 Maer wat sal ick nu beginnen?
 Hy en acht my niet een haer,
 Want hy loopt een ander naer.

Waer zyn al de schoone woorden,
 Seght eens ghy beveynsde quant?
 Met de welck' ghy aen mijn hant
 (Schoō het niemant vremis en hoorde)
 Hebt beloofst en toe-gheseght,
 En op u Gheweet gheleght,

Datje noyt en sout begheven
 My, de welcke ghy bemint,
 En gheweldich hadt ghesint,
 Oock al souj' u gantsche leven
 Langs de straten van de steen
 Om een stickjen eten treen ;

Datje liever, t' uwer schande,
 (Als u vader niet en won
 V my nemen tot een vrou)
 Sout gaen dolen achter lande,
 'tWaerj' alleens in welke stadt,
 Alsje my maer rechts en hadt.

Doch dit alles is vergheten,
 En gheleyt uyt u ghedacht ;
 Ick ben med' oock uytter acht ;
 En het oogh hebj' al ghesmeten
 En gheworpen op een maecht,
 Welck u meer als ick behaecht.

F

Maer

Maer, ey-lieve! wat's de reden
Daerom datje my verlaet,
En nu met een ander gaet?

*kHeb doch nergens in mis-treden,
*kWeet niet dat ick mi'oyt mis-ging
In het alderminste ding.

Quaemje vroech, of quaemje late,
Naer het u wel quam te pas,
Op wat ure dattet was,

*kHeb u alsoos in-ghelatē,
Noyt en quaem' om niet ghegaen,
Noyt en bleefje langhe staen.

Dickwils heb ick halve nachten
Mijnen slaep om u verlet,
En ghebleven uyttet bedt,
En voor deure sitten wachten,
Somtjts in soo bitter kon,
Dat ickt niet ghesegghen sou.

Alsje dan niet zijt ghecomen,
Stracx soo docht my dat mijn hert
Teenemael ghesloten wert,
Dan soo was ick in-ghenomen
Met een droef en bang gheducht,
Met een jammerlick ghesucht:

Dan oock heb ick wel het laken
Van het bedde daer ick lach,
Door mijn weenen en gheclach
Mette tranen nat gaen maken;
Schoon ick my tot slapen ley,
*Wier verhindert vant geschrey.

Dit, en meer, mach ick wel segghen:
Maer waer toe soo lang gemaelt?
Tis onnoodich al verhaelt;

En wat wil ickt open legghen?
Tis u altemael bekennt,
En als in u sin gheprent.

Maer com seg eens, lieve Vryer,
Heeft de meyt, die ghy bemint,
V noch meer als ick ghesint?
Is haer wesen noch al blyer,
Noch al frayer als het mijn,
Dat ick moet verlaten zijn?

Treets' al hupser met haer woetje?
Staen haer kleeren al meer net,
Dan de mijn, aen'tlijf gheset?
Neen, tis om haer grooter goetje,
Datje, tot mijn ongheluck,
My nu laet in desen druck.

Wel dan, ghy beveynsde spreker,
Ist u daerom al ghedaen?
Wilje daerom van my gaen?
Loop dan heen, belofte-breker;
*kWensche dat's u med' ontmoet
Als ghy nu een ander doet.

O ghy dochters! ó ghy meysjes!
Noyt een vryer en ghelooft,
Schoon hy swoert oock by sijn hoest
Ick en weet niet hoe veel reysjes;
Want soo haest hy beter siet,
Vraecht hy naer sijn woorden niet.

Meer en heb ick niet vernomen
Van die droewe Vrijster-clacht,
Want het wiert al midder-nacht,
Dies ick ben naer huys ghecomen;
En noch eer ick ging te bedt
Heb ick's in gheschrift gheset.

J. ROGIERS.

OP.

Primus Amor teneris tibi quam sociauerat annis
 Hac tibi nativo sœdere juneta fuit,
 Altera, quæ votis tibi post modo nupta secundis,
 Moribus, heu! quantum dissidet illa tuis;
 Uxori totum non imputo, tu quoque peccas

F 2

Et

*Et modò ducatur tertia, peius erit.
Ex geminis unum pereat si fortè putamen,
Vix aliud, reliquo quod bene quadret, erit.*

Rien, que les premiers Amours.

Als van twee ghepaerde schelpen
D'ene breeckt, off wel verliest;
Niemant sal u connen helpen,
Hoe men soeckt, hoe nau men kiest,
Aen een die met effen randen
Iuyft op d'ander passen sou.
D'outste zijn de beste panden,
Niet en gaet voor d'eerste trou.

LIED

AEN N. P. S.

Vrouwve-flagher.

Ick vvierd onlangs van u ghevvaer
Een vreemde maer
Die my voorvvaer den gheest besvvaert,
Ick vvenschte, vriend, dat dit vervvijt
Ont stont wyt nijt,
En niet wyt urven stueren aert.

*Is dan alreets u nieuwe trou
Niet als berou,*

Alsoo

Alsoo u vrou onts doet verstaen?
 Is al u vreucht en tijt-verdrif
 Niet als ghekyf?
 Soo is vyf daer qualick aen.

Ghy gaest veel eer u rechter-hant
 Haer tot een pant
 Van soet verbant en vaste min;
 Hoe kondy met de selve dan,
 O salich man,
 Soo deerlick grieven u vriendin?

De vvanghen van u vveder-paer
 En zyn voorvvaer
 Voor uwe wuysten niet ghemaect,
 Dat purper-root is al te teer,
 En dient veel eer
 Met sachte lipkens aen-geraect.

Wie doch, wie isser soo vervvoet,
 Die hinder doet
 Sijn vlees, sijn bloet, sijn eygen lijf?
 Ghy man en vrouwe met u twee
 En zyt maer een,
 Waer toe dan slagen off ghekyf?

Van al dat over al gheschiet,
 En isser niet
 Dat soo onsoet en leelick staet,
 Als dat een man
 Een rechte Jan,
 Wt grammen moet sijn vrouwe slaet.

Ghebruyckt, ick bids, u rechter erm
 Tot schut en scherm
 Van u vveerde bed-ghenoot,
 Of vvel om-helst u lief juvveel,
 V eenich deel,
 Hier voucht noch slach, noch harde stoot.

Wulmer.

Wulmer quam opt ijs ghereden
 Mette Vrijster by der hant,
 Vierich en vol heeten brant,
 Vier en brant was al sijn reden;
 Maer hy had niet lang ghereden,
 Siet! het ijsich velt dat brack,
 Daer leyt Wulmer in de wrack.

Wulmer riep met luyder stemmen,
 Help, och! help, of ick verstyf,
 'k Heb de doot al op het lijf.
 Help, het ijs dat sal me klemmen,

Help, och! help, 'ken can niet swemmē,
 Help my doch uyt desen noot,
 Of ick blijf van koude doot.

Ghy verkleunen? watte schanden!
 Rieper yemant van de kant,
 Koelje, koelje, vierich quant,
 Koelt, o koelt u hittich branden.
 Noch riep Wulmer, Laet my landen,
 Wat vermeerje mijn verdriet?
 Hier is t'rechte koelsel niet.

Klacht-minne-brief.

Aetst als Latonæ soon met sijne snelle peerden
 Iunonis sael door-brack, en daelde op der eerden,
 En dat hy, door sijn comst, had Vesta groenen
 schoot (ontbloot;
 Van haer wit-peerlich cleedt al meesten-deel
 Doen tooch ick op de been, niet wetend' wat beginnen,
 Ick maecte my te veld', om mijn beswaerde sinnen

T'ont-

T'ontlasten van haer last; een last die dicht en vast,
 Vol innerlick gesucht, op 'therte lach ghetast.
 Hier sach ick menich dier, gherust en sonder commer,
 Sich grafen by 'tghеboomt in schaduw's lieve lommer;
 Pans onderdanich volck, te leen elck doende was,
 'tGhewold onnoosel vee in 'tgroene clavrigh gras:
 Daer was een soet gefang, een vrolick tierelieren,
 Een minnelick gejuych van pluym-bedeckte dieren;
 Ick hoorde Philomel, met op-geswollen crop,
 Verheffen hare stem op Baucis bladen-cop.
 Al watmer hoord' en sach was vrolick, soet, en jeuchdich,
 Een yder was daer bly, een yder was seer vreuchdich:
 O aenghename wout! vermakelicke beemt!
 Ghy die, en mensch, en vee, soo menich leet beneemt;
 Hoe comt dat mijn ghemoet, soo diep in druck gedompelt,
 Soo blijvet over-heert, soo blijvet overrompelt?
 Sal ick alleen, sal ick dus blijven in gheducht?
 En niet eens zijn verlicht van claghen en ghesucht?
 Mits my 'tghemoet ontsprong, het oogh begon te leken,
 D'herts-tochten borsten uyt, de tong hief aen te spreken;
 Ghelijck de Tortel-duyf inwendich treurt en claeght
 In droeve eensaemheyt, en grooten rouwe draeght,
 Alst niet en siet die geen daer door het can verblijden,
 Het jaeght geduerichlick, het soect aen allen zijden,
 Op bergh, in bosch, in dal, tot dattet ergens vint
 Daer't seer op is verliefte, daer't seer op is gefint:
 Ten vreesst voor onweer, storm, noch stormens felle baren,
 Ten vreesst geen tegenspoet, ten vreesst oock geen beswaren,
 Ten scheidt ooc nergens vreugt, door dien't sijn gayken mist;
 Alsoo een Minnaer oock sijn lentens jeucht verquist

In suchten, en in pijn, als hy sijn lief moet derven.
 Helaes ! dit is de smert, die my gelijk doet sterven,
 Dat ick van haer moet zijn, die my mijn hert verquickt :
 'tSchijnt dat mijn droeve ziel van droefheyt gans verstickt
 Als ick maer dinck aen u, die eenich zijt gheresen,
 Int midden van mijn hert, deur u vermaeck'lick wesen.
 Tis my een groot ghequel, dat ick van u moet zijn,
 Maer tis my weer een vreucht, als my u foet aenschijn
 In mijn gedachte comt, en u volmaecte leden,
 Vooghjens zijn als git, u aensicht net besneden,
 V tandekens die staen als een yvoiren bergh,
 Waer van 'tgeheughenis my is een groot getergh ;
 V lipjens als corael, en kaeckjens cierich bloosen,
 Seer foet en aenghenaem, als lieffelicke roosen,
 V foete toover-tael die heeft in my gheplant
 Een volle liefdens keur, en vaste liefdens bant ;
 Keur wracht in my een keur, die my u heeft doen keuren,
 Waer keur geen keur gheweest, soo waer ick niet in treuren ;
 Maer doen ick u eerst sach, mijn ziele wert gheraect
 Met een volcomen min, dies 'thert in minne blaect,
 Om u, ô reynste reyn ! die ick oyt heb ghevonden,
 Light mijn ghemoet door min in minne vast ghebonden ;
 De minne droefheyt baert, de minne vreuchde biet,
 Door minne ben ick in dees quelling en verdriet.
 O minne ! wat zijt ghy ? zijt ghy niet vol bedroeven ?
 Zijt ghy niet wreet en fel ? Ia : want ick moetet proeven ;
 De min is honich-soet, en bitter als een gal,
 De min die heft om hooch, en minne brengt ten val.
 Doch mijn verliest ghemoet, door 'tminnen neer gebogen,
 Is door de cracht der min int minnen heel bedroghen ;

Wat ist, off Venus soon ons met de min door-schiet,
 Als Anteros ons niet sijn weder-min en biet?
 Dus blijf ick door de min in duyft en duyfent duchten,
 Verfoncken en verwert in een ellendich suchten,
 Door dien ick van u ben, bestierster van mijn hert,
 Daer mijn jeuchdige jeught gantsch van ghedwongé wert.
 O wonderlick bestier! onvindelick beweghen!
 Soo haest in onsen geest ontfanghen en vercreghen;
 Had ick u noyt ghekent, had ick u noyt gesien,
 Soo soud' van my, ô maecht, dit claghen niet geschien.
 Dan doch ghy zijt het weert, jae weert, bemint, gepresen,
 *k Weet datmen cranck moet zijn, eer datmen can ghenesen:
 Geen mensch en snaect na dranc, dan naer een grooten dorst;
 Oock niemant warmte soect, als in de kouwe vorst.
 Ghy zijt mijn voetsel dan, en dranck daer ick nae snake,
 Gelijk ick u, ô maeght! in dit mijn schrift cont make:
 Ick segge nu niet meer, ick swijgh nu vorder stil,
 Waer dit u aenghenaem, het waer wel mijnen wil.
 Ick wensch u tot besluyt, dat d'hemel u wil gheven
 Veel heyl, veel vreucht in deucht, veel voorspoet in u leven:
 Hy wenscht dat ghy wel vaert, en in u gracy rust,
 Die met eerbiedicheyt u suyvre handen kust.

P. J. V.

G

Gun-

Vnftighe Leser, ick werde schielick besprongen,
 om yets op te foucken, dat onse jeuchdighe Nachtegael,
 tot een lichte pluyme mochte verftrecken. Ende hoe-
 wel ick, naer mijn natuerlicke fucht, beter verſien was
 van vaſter ſchachten, hebb' ick evenwel, met een tocht-
 tich beſluit, het ſelve in-ghewillicht. Over-fiende dan, metter haeft,
 mijn ghemengde papieren, zijn my ter hant ghevallen de luyren (om
 niet te ſeggen de leuren) van mijn nieu-geboren Muſe: die geen meer-
 der hooverdy en heeft, als dat ſy den Artſch-vadervan onſe Zeeuſche
 Poëten, niet alleen tot een vader, maer een liefſtallighe vriend heeft.
 Vaert wel, ende verwacht op een ander tijd wat beters.

I. de B.

*Corte, ſcherp-ſinnighe beſchrijvinghen, die voor ghe-
 raedfels connen ghebruyckt vverden.*

Een Wieghe.

D*es menſches eerſte huys, vvanneer hy is gheboren;*
Des menſches ſoete cruys, breeck-ſlaep, gheverrenſchten toren:
Wanneer ick vverd' berveeght, mijn huys-beer is in ruſt;
Wanneer ick ſtille ſtae, het ſchreeuvven hem gheluſt.

Een Peck-tonne.

Een cruys is mijn gheſtoelt', mijn traenen my verbranden;
Mijn vryheyt is mijn val, mijn leven zijn mijn banden;
Elck een mijn ſmert verheught, mijn ſterven elck behaeght,
Nochtans mijn ſvarte doot elck een naer' bedde jaeght.

Een Ajuyn.

Heel vierich, heet en ſterck, nochtans heel over-trocken,
Als koud en teer van lijf, met vvelerhande rocken:

Mijn

*Myn sterven elck berveent, die dan ontrent my siveeft;
Maer meest die my vermoort, off veel een wvonde gheeft.*

Een Graf.

*Een vvit-ghekleeden hoop van bleeck' en magher' menschen
My daghelicx besouckt, die selden nae my vvenschen:
Platonis Republijck, daer alles is ghemeen;
Daer vrouwen ende mans vermenghen onder een.*

Een Quack-salver.

*Een hatelicke simm', een bastaerd van't gheleerde
Hippocrates gheslacht; by lieden van onvveerde
In weerdigheyd en eer: mijn tongh' is al mijn vvinst,
Ick siveer', ick lacch', ick boert', het lieghen is het minst.*

Een Schole.

*Een cleyne borghery, veel-tijds met vrees en beven,
Die nochtans sonder krijgh en sonder vyand leven:
Een gantsch ghespleten leen, niet sonder recht van bloed,
Daer elck, met jaloersy de selve neeringh' doet.*

Vlasch.

*Ick liggh' en muyck' en vvrott', in wyl' morassche krekken,
Elck een mijn stanck verjaeght, en schijnt sijn bert te breken:
Een dief, een groote sorgb', nochtans heel vveerd en lief,
De mensche leef, of sterv', ick ben hem groot gherief.*

Een Boeckwey-koecke.

*Een vel is al myn lijf, heel vol van blinde ooghen,
Versteeven door het vier, met masschels overtoghen;*

De vvinter brengt my voort, de somer is mijn dood,
Rijck, arm, treckt my aen, maer d' arme meest, uyt nood.

Een Keerse.

Allenghskens crijgh' ick lijf, in tranen heel verdroncken,
Ghedrooghet in de vvind, en vveder neer-ghefoncken:
Mijn lichaem is deur-boort, mijn neus die is gheringht,
Mijn leven is een dood, die wreuchd' en leven bringht.

Een stock-oud man.

Myn eyghen vier is dood, een ander moet ick soecken,
Bouvv-vallich is myn huys, en leck in alle hoecken:
Myn glasen, eertijds claer, nu heel verdonckert zijn,
Jck ben een romp en ramp, gheen lichaem, maer een schijn.

Een Wt-roep.

Een rinck van vele lien, die om een tafel dringhen,
Een tafel toe-gherust met velerhande dinghen,
Een spreekter staech alleen, de andere by beurt,
En die meest svrijght van al, die minst van al verbeurt.

Een Haven.

Het eynde van ghevaer, de ruste van het vvoulen,
De lang-ghevvenschte wreughd', die een-mael doet verkoelen
De hitte van de vrees: een boomgaert svvart ghelaen,
Daer van de vrucht en vreught ontrent de vvortel staen.

Brand-stocken, uyt het vier behouden, ende
over eynde gherecht.

Wanneer ick sterv' om leegh', vergaen ick en verblide;
Wanneer ick sterv' om hoogh, bedroev' ick en ghedijde:

Een mild man liever heeft, dat ick om leegh vergae,
Een vvrecke liever heeft, dat ick om hooghe stae.

Wijn.

Een vader van de vrenchd, een meester van de reden,
Een stercke beld, nochtans met voeten onder-treden:
Myn cracht is altijd een, verscheyden is myn vverck,
Die my te seere nuyt, vverstom ick als een serck.

Een Schip.

Een svvart gehuyde Ghier, doch onder vvit van buycke;
Myn keyv vvijsst de vvind, ghestreckte als een peruycke;
Mijn dermen hanghen wyt, mijn steert is myn behoud;
Mijn beenen staen om hoogh, in reghen en in koud.

Een Coop-man.

Een slavich, vroelich dier, noch lansch, noch zeesch, maer beyde,
Gbelijck de Crocodil; ick gaen oock vvegh, en scheyde
Dan selfs, als ick betrap: en soo ick my vergaep,
(Wat vuilt ghy meerder straf?) van meester vverd ick knaep.

Een Vier-pijle.

Soo langh myn inghevand, een svvarte kuyt, verbrandet,
Soo lev' ick; heel mijn lijf is aen bet vier verpandet.
Ick sterre als ick leef; en vverd int sterven rood,
En als ick niet en sterv', dan ben ick even dood.

Een Saghe.

Ick bijt en scheur' van een, dat t'samen is ghebonden;
Maer neen, dat maer een is, dat maeck' ick, door myn vvonden

*Verscheyden en verdeelt : dat vast te vooren is,
Mijn tanden maken dun, en splijten als een vis.*

Een Blaef-balck.

*Het doode hout ick vreck', de aerde gheef ick leven,
Den menschen veel ghenuechts, die stijf van koude beven :
Myn inghevvand is koud, nochtans soo maect het heet,
Al is de buyck vol vvinds, van gheen colijck en vveet.*

Een sponcie.

*Vol-oogigh is myn lijf, in zee van zee ontfanghen ;
De vvateren, als quijl, my uyt haer boesem pranghen ;
Jck leve, als een gal, van alle vveer-tuygh blood,
De vvuylicheyd ick baet', al ben ick langhe dood.*

Een Spieghele.

*Jck ben heel glat, heel stijf, heel dicht, heel vvater-schoone,
Een yder ongheveynst sijn v lecken ick verthoone :
De vvryheyd hebb' ick lief, gheen hovelingh ick ben ;
Jck spreke, soo ick meen, ick oordeel, als ick ken.*

Een Bedde.

*Myn vel is constich vvit, heel groen uyt svvart ghecomen,
Myn in-ghevvand is roof van licht' ghediert' ghenomen :
De suster van de dood my, alle nacht, besoeckt,
En die my matich bruyckt, lijf, ziel en gheest vercloeckt.*

Een Lanteerne.

*Een trotsich uyt-ghevvast van stieren en van rinden,
Myn binnenst' open stelt, en sluytet voor de vvinden :*

*Ghevenstert is myn huys , deur-reten is myn dack ,
In huys , maer buyten meer , soo doen ick groot ghemack .*

Druckery.

*Waer is het eel-verstant van d'oude nu ghebleven?
Wat schelden vvy Natuer? vvat quellen vvy ons leven?
Een man can nu alleen veel meer int schrijven spoen,
Als eertijds honderd deen, en noch in Oosten doen.*

Het wapen van Zeeland.

*Een groot en sel gbediert', met langh-gbecrolde tuyten,
Ten halven in de zee , ten halven oock daer buyten :
Een teecken van het volck , dat daer het vvoont te land,
Meeft ploeghet in de zee , meest bouvvet aen de strand.*

Dubbel-boere-praetje,

OFTE

'tSoet ghevry van Lieven ende Mayken.

- L. M*ijn lieve *Mayke*-lief, mocht ick jou toch believen !
M. Wel veynt; hoe selter zijn? neen seker, lieve *Lieven*.
L. Waerom? tis in de *Mey*; wel wat een vreemden kout.
M. Neen tis my noch althans hier buyten wat te kout.
L. Wel com dan wat in huys; met oorlof, mach ick kussen?
M. Neen *Lieven*, raeckt me niet, gaet sitten op jou kussen.
L. Ick sweerje, soete beck, com sit, ick sal wel staen.
M. Nu *Lieven*, treckt soo niet; nu fottert, laet me staen.
L. Maer hoort een vryers woort, ick vry om jou te trouwen.
M. Neen hola, 'kwil mijn jeucht by niemant niet vertrouwen.
L. Kee *Liefje*! wat een praet; nu sit toch wat en rust.
M. Nu *Lieven* roert me niet; nu hou jou ha'en gerust.

- L.* Com fiet mijn huys-raet eens, fiet gunder staen de trappen.
M. Bey soo niet *Lieve* kaer, men sou ons licht betrappen.
L. Neen *Mayke*, wie sout sien? com sit hier an mijn zy.
M. Hey, hey, hey, sleurt soo niet, mijn keurs is half van zy.
L. Och! wacrom benje schvw, ick sie jou bijster gaeren.
M. Tis wel vaer, 'kmoet na huys, mijn mortje fiet heur garen.
L. Iou mortjen heyt geen haest, sy fit noch voor de deur.
M. Ick looft niet jockenaer: nou *Lieven* laet me deur.
L. Mijn soete *Mayke*-lief, hoe kunje mijn vergheten?
M. Nu veyntje maket cort, ick heb noch niet ghegeten.
L. Ist waer? off geckjer mee? com an dan snijt een stick.
M. Lang an. *L.* hou vast. *M.* puf, puf, mijn dunct dat ick verstick.
L. Proeft eerst. *M.* fy, muf. *L.* ey eet toch sonder schocken.
M. Neen *Lieven*, als ick ry dan weet ick maer van schocken.
L. Wel nou dan eens ghemout, mijn biertjen is soo goet.
M. Nou schrapert, spaert jou dranck, soo mindert niet jou goet.
L. Mijn goet, mijn bloet is jou, ghy meuchter mee gaen strijcken.
M. Hoe weetje mijn (al kacx) met heunich nou te strijcken.
L. Tis raes: ick hebbe lief, om datje zift soo blanck.
M. Och, waer ick toch van hier! ick wildet om een blanck.
L. Com hoort den *Nachtegael* eens soetjes quinckeleeren.
M. Waer? *L.* buyten in het groen. *M.* wat souje mijn daer leeren?
L. Niet als een huys-mans lied, off soo wat op de veel.
M. Wech, wech met al 'tghestrijck, en breeckt mijn hoofd niet veel.
L. Tis goet dan dat datjet segt; ick sal niet meer staen saeghen.
M. Ick wou niet dat mijn vaer en moer dit spul aen-saghen.
L. Wel hoe? tis maer om 'tjock; verstaeye dan gheen geck?
M. Neen slommen, sloffen, slouf, neen aldergrootste geck.
L. Tis wel dan, ben ick mal: voor 'tleft nu eens gedroncken.
M. Mijn lust niet, drincke-broer; ick drincke my niet droncken.
L. Wel aen dan, liefste lief, ick spreekje noch wel bet.
M. Neen *Lieven*. *L.* waerom *May*? *M.* ick moet wat vroech te bedt.

ZEEVSCHE
MEY-CLACHT.
OFTE
SCHYN-KYCKER.

S Nachts voor den Meyen-dach , ontrent den koelen mor-
ghen,

Als yder leyt en rust van alle daechsche sorghen,
Doe was ick vol ghepeyns, en ging heel ongherust
Betreen al voort en voort de soete *Zeeusche* cust :

H

Ick

Ick sach al oment om de houven en waranden,
De boomgaerts wit gebloeyt, de groene coren-landen;

Ick sach aldaer ontrent een soete clare beeck, (keeck;

a Narcissus, dat is schijn-beminner van het water, ende is een sone van der Vliet. leeft Ovid. 3. boeck.

Als ick wat neerwaerts sach, (a) terstont wat opwaerts
Het greep my (so het schein) so haest ick maer en rechte;

Het lachten als ick loech, het joeten als ick gete;

Het wilde als ick wou, het wencte als ick wees;

Wanneer ick dat verhief, terstont my weder prees;

Soo haest ick wat verging, soo was het haest verdwenen;

Als ick begon mijn clacht, soo hoord' ick weder stenen;

Wanneer ick stille sweegh, soo sweeffter in de lucht

Een rechten weder-snack, gelijk een na-ghesucht.

b Luyt-staen is const en verweest een blijden geest.

Ick had een goede (b) Luyt, om dat ick sou vermaken

Mijn over-droeven geest; ick hadde lust te waken,

Ick speelden en ick sanck somtijts met luyder keel,

Als nu en dan een stuck, en somtijts het geheel

Van lieffelicke pijn, en druckelicke lachjes,

En riep somtijts wat stijf, en somtijts weder sachjes;

En somtijts docht ick weer, Och, och! dat mijn ellent

(Dat niemant niet en siet) toch mochte zijn bekend!

Ic hoorden strax gewach, mijn stemme schein te breken;

Ick dochte, wat is dit, dat hier begint te spreken?

c De Nympe Echo is dochter van de locht ende van de tonghe, ghelijck de Poeten beschrijven, ende can niet gheschildert werden.

Of sout Vrou (c) Echo zijn? soo vraegh ick goeden raet,

Indien sy nu mijn stem en Zeeuse tael verstaet:

Ey segt, wat comt van niet te trouwen? rouwen, rouwen;

Als jeucht niet teelt, wie salder bouwven, ourven, ourven?

Wat raet voor my, en voor mijn bitter clacht? lacht, lacht.

Hoe vrijt men best, by dage, of by nacht? by nacht.

Den nacht is nu verby, de son begint te blincken,

Den koelen dauw vertrect, nu gaen ic over-dincken

Hoe

Hoe dat dien *weder-stem* soo raet den rechten sin ;
 Of comet by geval van spreken uyt en in ?
 Of ist dit *schijn-gesicht* dat in het beeckje dommelt ?
 Dat sich alsoo vertoont als 'twater niet en rommelt :
 Of isset een geroep van eenich vrou of man ?
 Of isset dat ick wil, en nu niet hebben can ?
 Of ist een *Bos-goddin*, die niemant heeft gekeken,
 Die maer en wert by galm en ruyfing vergeleken,
 Iae min en meer als niet, en lichter als een roock ?
 (Ist waerheyt datmen seyt) ick seg het nu dan oock.
 Nochtans tis wis en waer dat my soo yet toe-kniecte,
 Als ick recht neder keeck, als ick recht over miecte,
 Met ooge tegen oogh, met neus aen neus, en mont,
 Wanneer het wat ontstack, in my een root ontfont.
 Ick was terstont ontmant, mijn geest bestont te mallen,
 Ick liet op een *geblick* mijn liefde haestich vallen,
 Ick voelde (loo het scheen) 'twas yder reyse mis,
 Ick socht daer niet en was, ick vond daer niet en is.
 Ick stelde weer mijn *Luyt*, met yder snaer te recken,
 De *quint*, *second*, en *bas*, bestont ick hooch te trecken,
 Op dattet soet accoort wat door de boomen stoof,
 Niet al te soet of hart, niet al te dof of doof :
 Soo haest mijn *Luyts-geluyt* wat luyd' begon te spelen,
 d Begonder een geluyt als nieu geluyt te quelen,
 Ten was geen *weder-slach* van mijn geslagen *Luyt*,
 Maer 'twas een soet gedril van eenich vreemt getuyt.
 Ick ging wat naer en naer, om dat wel recht te hitten,
 Ick hoorde wat, ick sweech, ick sach een dierken sitten
 Dicht by een hooge dreef; als my den vogel sach
 Soo riep hy al, (e) *soet, soet*, tis *dach, dach, dach, dach, dach*; Den *Nachtegael*

d Het spelen wer
 weckt den Zeeu
 schen Nachte-
 gael.

Ick sloech mijn oogen op, de sonne was gerefen ;
 Dat soete dierken heeft mijn spelen seer geprefen,

f Eyghenschap
 der stem des
 Nachtegaels.

Eerst wat uyt (f) jock, jock, jock, met lieffelijk gefanck,
 'tGefluyt ging *clinck, clinck, clinck*, met claré weder-clanc:
 'tBegon in Zeeusche tael ons lant en fant te prijsen,

En wilde yder een wat anders gaen bewijsen
 Met stemmich goet bescheyt, en redelick besluyt,
 Als dat het is geen dier gelijk een heefche *Puyt*.

Men heeft altoos geseyt, aen yder willen duyen,

g De kickvorsen
 zijn geen Zeeu-
 sche Nachtega-
 len, maer nacht-
 qualen.

Dat Zeeusche *Nachtegaels* zijn (g) schorre-water-*Puyen*,
 Die, met verroefte keel, maer roepen *vorck, kick, kick*,
 Een queeckfel van den drec, gebroet door slijm en slick.

Ick segge nu, ick seg, dat rechte *Nachtegalen*

Meest alle vogels fluyt weet lustich nae te talen

Meer als een domme *Puyt*, die in den modder-poel

Geduerich leyt en broet, en vroet by vuyl gewoel.

Maer rechte *Nachtegaels*, seg ick, die zijn te vinden
 By, en int elsen-hout, ontrent de groene linden ;

Die my en menich meyt sou leyden 'kweet niet waer,

En coppelen aen een wel menich paer aen paer :

Den soeten *Nachtegael* die loët de Venus knapen,

Die om sijn soet gerel haer lichtelick vergapen,

En singen oock met hem, en springen op een ry,

En raken aen den bant, en comen aen den bry :

Hy loët al spel en jock door soete sotte leuren,

Hy maect, en breeët, en bint, dat niet is los te scheuren ;

Hy doet twee spreken (h) *Ja*, een yder kant om-vaen ;

„Dat *ja-vvoort* vlecht, en hecht, en hout de weereit staen.

Com, Zeeusche *Nachtegael*, gaet nu in my ontsluyt en

Mijn sinnen en verstant, van binnen en van buyten,

h Den Nachte-
 gael, een Coppe-
 laer.

En

En brengt in mijn een geest, com stouwt my nu wat aen
 Met conften-rijck verstant, en reden-rijck vermaen;
 Het geen ick nu bemin, althans niet can berecken,
 Dat moet ic, en ic salt, door (*i*) cunst te voor-schijn trecken, *i* *Schilder-const.*
 En sien of ick mijn lief can treffen soet en goet,
 Gelijckse gaet en staet, juyft soose wesen moet.
 Mijn (*k*) lust die is bereyt memory wat t'ontbinden,
 En sien wat dat in my en uyt my is te vinden; *k* *Lust tot cunst.*
 Mijn liefde stiert mijn pen, mijn geest treet een gesicht
 Van een die my bedroeft, en weder weer verlicht;
 Mijn lief haer eygen aert die meen ick uyt te drucken,
 Soo cunste comt by wil, soo wil het wel gelucken;
 Soo Teyken-const begint aen yder deel voor deel,
 Soo crijgh ick lust en sin te meer naer het geheel:
 Mijn penne spoeyt en vloeyt, het wilt soo wat gelijcken;
 Ick hebbet nu getreft, al wat ick socht te kijcken:
 Ick hebbe nu mijn sin, ick hebbe nu mijn lust,
 Ick hebbe nu mijn lief, ick hebbe nu mijn rust. (*gen*,
l De Schilder-const die doet in my een vreucht ontsprin- *l* *Schilder-const*
 Wie can de deucht en rom uyt-spreken of uyt-singen *maect den men-*
 Van sulcken soeten const, soo nut en vol gerief, *sche verblijdt.*
 Dat door haer wert gemaect van niet een soete lief.
 Ick sie (tis waer) mijn lief, door constelicke streken,
 Maer evenwel de (*m*) spraeck die salder aen gebreken; *m* *Schilder-*
 Nochtans ic ben genoucht, mijn oog heeft wil en wens, *const is stom.*
 Begeerich is de oog, verlangend' is de mens;
n 't Verlangen is in my te meer om dese reden, *n* *Const doet*
 Om dat ick sie een beelt dat lijf en heeft noch reden, *verlanghen.*
 Beweging noch gevoel, en evenwel een schijn,
 Als of het sijn gesicht ging drayen tegen'tmijn.

p De ooghe een
soeten aen-loc-
ker.

De (*p*) oogen van mijn lief die hebben my gevangen,
De oogen van mijn lust die hebben my verhangen;
De ooghe is een strick die yder can verraen,
De ooghe trect en loct, en doet my stille staen;
De ooghe is een post en toonder van gepeynsen,
De ooghe is de deur en venster van het veynsen;
De oog is noyt vervult, 'tgewens is noyt versaet.

Soo lang men met de cunst en min-sucht omme-gaet.
Ick soeck de cunst om gunst, om dat ic sou ter degen
Mijn lief haer sin en min tot mywaerts mocht bewegen.
Ick vind' my noch alleen; mijn lief die leyt en slaept
Terwijl ic spreek en speel, en 'tNachttegaeltje gaept.
Ick laet mijn lief in stadt, ic blijf hier buyten dolen,
Ick mael, en dray, en keer, by nae gelijc een molen.

q Nachtgael
des minnaers
tael-meester.

Ick deyse weer te rug, ic laet den (*q*) Nachtgael
Vertellen mijne clacht in Zeeusche minnaers tael.
Ick spreek weer van de cunst, op veelderley manieren,
Op veelderley fatsoen, van menschen, en van dieren,
Vā wat sich (*r*)roert en buygt, en schijn en schaduw geeft,
Dat wert door Schilder-const verthoont als of het leeft.

r Schilder-cunst
boelt net leven
maer.

s Kunst dienstich
tot het vryen.

Veel Princen groot van staet, als die bestaen te vryen,
'tGeschiet al met behulp van goede Schilderyen
Die wel zijn af-gemaelt; op dat de soete sin
Mocht door de Schildery verwecken soete min.

t Kunst ver-
thoont wat yder
ghesien heeft.

Als yemant heeft gesien 'tgebou van Princen hoven,
Soo haest men 'toog verdrayt, soo isset wech geschoven;
De bergen by het bos die blijven op haer stee;
Diet fray na 'tlevens trect, die draget altijt mee.

v Zephyrus waf-
ten wint.

Wanneer Zephyrus blaest op al de schoone blomen,
Tot dat den peerel-dauw daer op begint te comen;

*Aurora is des
morgen-ster.*

*W De bloemen
wijzen het byson
der cicraet der
verwen.*

*Cunſt beelt af
al het ghene dat
int gheweet der
menſchen is te
vinden.*

*x Teyken-cunſt
nut voor groote
Heeren, ende
Overſten des
velts.*

Soo haest *Aurora* giet den regen-drop int velt,
 Dat wert aen yder een door cunſt ten thoon geſtelt.
 De verw van bloem en cruyt is ſonderlick te prijſen,
 Om dat ſy veelderley couleuren connen wijſen,
 Die in een Schildery verſcheyden dient geſet,
 Op dat het een couleur het ander niet belet.
 Men beelt af met de verw van al wat menſchen weten,
 De tijden van het jaer, de dagen en planeten,
 De deucht, en ooc ondeucht; al wat men laet of doet,
 Dat wijſt de ſtomme cunſt in grooten overvloet.
 * De *Teyken-cunſt* die dient gedaen van groote Heeren,
 Van Overſten des velts, om haer gewheet te leeren;
 Een yder Capiteyn te water en te lant
 Dient Teyken-weten-cunſt te nemen by der hant.
 Noch leert de *Schilder-cunſt* Figuer en Platen-ſnijden,
 Met hamer en penſoen op gout en ſilver rijden,
 Te ſchrijven nae de cunſt ſeer luchtich op het glas,
 Beelt-ſnijden in het hout, bootſeren in het was:
 Is yemant op een werck niet al te ſeer bedreven,
 Hoe cleyne ooc dattet is, 'tzy ſteken, naven, weven,
 Is daer int minſte niet de cunſte by gevat,
 Soo blijfter veel gebreck, daer hapert dit of dat.
 Noch heeft men *Schilder-cunſt* by alle oude wijſen
 Van ouder eeuwen af altijd ſeer hooren prijſen;
 Al eer men wiſt van *Schrift*, (y) ſo troc men ſo yet wat,
 'tSy mens, of beest, of vis, of boom, of cruyt, of blat.
 Caracters zijn gemaect, en door de cunſt gevonden:
 De *Letter-conſt* die wert van *Schilder-conſt* gebonden,
 Geſlingert, en gevecht, getrocken, en geſwiert,
 Wanneer de *Schilder-conſt* ten deele wert geviert.

*y Schilder-conſt
ouder als de
Letter-conſt.*

z. Letter-const
dienſtich voor
een yder een.

De nutte (z) *Letter-const* doet nimmermeer vergheten,
Sy voet het groot verſtant der conſtigher Poëten,
Terwijl haer hoog verſtant ſo climt, en ſwiert, en ſweeft,
Terwijl de geest, de hant, de pen te ſchrijven geeft :
Ten ware door de pen, men ſoude noyt eens weten
Wie dat voor onſen tijt de weerelt heeft geſſeten ;
Waerom dry-dobbel lof de penne moet ontfaen,
Om dat ſy eer, en meer, bevrijt voor 'tonder-gaen.
Een goet geleert *Poëet* can hoogh' en diepe dingen
Op dun en teer pampier in-drucken en uyt-dringen,
Soo vaſt gelijk een muer, ſoo claer als diamant
Wert helden-lof en cunſt door *Poëſy* geplant.

Poëſie is den
gheest ende ziel
van Schilder-
konſt.

O lof, *Poëtſche maecht* ! Goddinne van verſtanden !
Wie iſſer dijns gelijk ? ey biet toch nu de handen
Aen 'tlichaem van dijn geest, vereent met uwen aert,
Vereent met *Schilder-const*, verdubbeleert en paert,
De eene *Maecht* wijſt aen, en d'ander geeft de reden ;
Alſoo de eene wil, ſoo doet de gene mede ;
Is d'eene heel bedrukt, de ander is bedroeft ;
Heeft d'eene geen gebreck, de ander niet behoeft.
Poëtſche reden-maecht die gaet inwendich woelen,
Sy trooſt, en maect bedroeft ; ſy brant, en can vercoelen ;
Sy heelt, en weder breect ; ſy quetſt, en geeft geen wont ;
Sy prijſt en ſomtjits laect op eenen tijt en ſtont.
Sy can met ſoet beval uyt-roepen minnaers clachten ;
Sy raet, en geeft te raen ; ſy denct, en maect gedachten ;
Sy ſwijgt, wanneer ſe ſpreekt : Sy leert door wit en ſwart,
„ Dat ſeggé ſonder doen, niet baert dan ſmaet en ſmart.

Schilder-const is
'tlichaem van
de Poëſie.

De tweede is een maecht met bloem-cieraet beſteken,
Haer aengenaem geſicht en mach hier niet ontbreken ;
Sy

Sy wilt, en wert gewilt, sy lacht, en weent, en loct,

Sy soect, en wert gesocht, sy malt, en wert bejoct,

Sy staet, en wert begaen, sy wijst, en wert gewesen,

Sy swiert, al sitse stil, sy prijst, en wert gepreien,

Sy dreygt, en nimmer slaet, sy schreyt, en noyt en sucht,

Sy blindt, en heeft geë glans, sy blaest, en geeft geë lucht,

Sy rijct, en heeft geë reuc, sy groeyt als bloem en cruyden,

Sy bint memory vast, van gilter en van huysden,

Sy spreekt al metter hant, sy laet de nijdsche lien

Door goede Schildery haer eyghen feylen sien.

Hier is den rechten aert van twee, die door haer beyden

Met dencken, en met doen, haer wetenschap verspreyden;

Hier isser twee vol geest, en bey gelijk vol kunst,

En bey gelijk van sin, en bey gelijk van gunst. (den,

Waer vintmen haers gelijc? waer vintmen sulcke maech-

Die willen ende doen, al wat haer oyt behaechden?

Waer vintmen sulcken paer, die menich vromen helc

Door Pen en los Penceel haer daden soo vermelt?

Waer vintmen sulcken paer, so groot sich van vermeugen?

Al wat vergeten schijnt, allijckewel doen heugen;

Waer vintmen die uyt niet gaen teelen wat een mens

„ Verquict, verlust, verlicht, nae wil, en winst, en wens?

„ Waerom wert *Sinne-cunst*, sou yder mogen vragen,

„ Iuyt boven ander kunst soo hooghe voor-gedragen?

„ Ick seg om dat den geest daer sonderling in speelt;

„ Men vint geen dergelijck, soo *sin-rijck* mee gedeelt,

„ Daer is verscheyden kunst die weerdich is te loven,

„ Die juyt niet om een houck en sullen zijn geschoven,

„ Maer weerdich zijn geheugt: en weerdich dient geacht

„ Van die, die geen onthou behoeven in haer macht.

I

Ick

Andere kunsten
moetmen niet
verachten.

Ic spreek noch met verlof, men mach het ooc wel vatten,
Dat vele cunsten zijn maer schriftelicke schatten,

Die deur gefeg en schrift geleert wert en gegront;

Een yder weet een cunst strax op een corten stont.

*Schilder-const
die wert niet
haest gheleert.*

Maer soete Schilder-const en is soo niet te grijpen;

Men moet als op een steen de sinnen soetjes slijpen,

En maken die gedwee, bykans gelijk een riet,

Dat lichtelicken buyght met nederich gebiet.

Soo haest de Kool vermoeyt, de Penne gaet ertseeren;

De kennis van de verw, en mengen moetmen leeren,

Half wit, half root, half geel, half bruyn, half groen, half

grau,

Half licht, half blau, half paers, half vael, half swart, half

flau;

Met dees en dier-gelijck, daer can-men mede malen

Al wat een Cunst-Poët te voor-schijn weet te halen;

Al wat een groot verstant onsielicken siet,

Dat thoont de Schilder-const al offer waer geschiet.

*Schildery beter
als Tapijten, en-
de Gouden leer
en laken.*

Noch dienter meer gefeyt van goede Schilderyen,

Hoe dat sy over-treft de Zy-Tapijtseryen:

Het Glinster-gouden-leer, en 'rglimpende geweeft

Blijft van de *Schilder-const* al verre buyten schreef:

*Tapijt vergaet
en verrot door
wochticheyt en
motten.*

Och! als Tapijtsery en Leer begint te rotten

Door schimmel en door vocht, door-beten van de motten

Dan gaet het heel te niet; eylaes! het wert een slet,

Dat eertijts tot cieraet was van het beste bedt.

Al heeft de *Schildery*, door veelheyt van de jaren,

*Oude Schildery
is waardiger dan
doe sy nieu was.*

Een bruynicheyt door roock beginnen te vergaren,

Men maectse weder schoon, het wert gelijk het plach,

De mot en vuyle vocht aen d'oly niet vermach.

De outheyt van de Cunft doet meest haer weerde rijzen,
 Om dat des meesters doot een oorfaeck is vant prijfen;
 De cunft die wert verheft, den maker leyt gevelt,
 Sijn na-gelaten naem eyft dan het meeste gelt.
 Men schildert Schildery, tot yder eens behaghen,
 Op silver ende gout, en copen dun geflagen,
 Dat niet te licht vergaet, en niet te licht bederft,
 En niet te licht verrot, en niet te licht versterft,
 Ten waer door ongeval vant al te seer vervuulen,
 Van ongheacht te staen in stanck van morsse kuylen,
 Al waer't seer licht vervalt, door onkun van de cunft:
 „ Daer kennis comt te cort, daer draegme cleyne gunst.
 Ic spreek weer aen de geen die Schilder-const beminnen,
 Tot voetsel van het oog, tot groeyfel van de sinnen;
 „ Ghy dan oock wie het zy, die Schilder-fauten siet,
 „ Die stelt toch sijn gebaer al oft hem wel geliet.
 Men houtet noyt voor goet lichtveerdelick te snappen
 Van yders cloeck geweet, en ander eygenschappen;
 Men hout het niet voor goet, dat yemant nu en dan
 Gaet spreken van een ding dat hy noyt doen en can.
Orpheus als die plach te spelen op sijn snaren,
 Soo deed' hy yder dier terstont by hem vergaren,
 De boomen zijn verquict, de cruyden zijn verheucht,
 Hy trock het woeste wilt tot *sedes*, *cunst*, en vreucht.
 Soo loct de *Schilder-const* de menschen ende dieren
 Tot aenghenaem vermaeck, tot *sedes* en manieren,
 Door lust en gunst van cunst getrocken en gestiert,
 Als *Musa*, Schilder-lust, wat mildelick verciert.
 De *cunst* neemt *Pallas* aen, de moeder van de *sedes*,
 De vintster van verstant, de vintster van de reden,

Men schildert
op silver ende
gout.

Niet goet dat
men haestich
oordeelt.

Sedes en reden
come door *cunst*.
leest *Orvid.* 10.
boek.

Schildery loct
de menschen en
dieren.
Musa port yder
Cunst-vinder.

Pallas is wijs-
heyt die reden
geeft tot worde-
ringhe van de
cunst.

De leyfster tot de deucht, de flierster tot de tucht,

De loonster van de eer, en voerster in de lucht.

Als eenich wijs verstant sich selven heeft gequeten,

En heeft wat nieus gebaert, van tgeen, hy weet te weten,

Door fijn begaefden geest, en reden-rijck verstant,

Dat voert de inelle *Faem* in menich verre lant :

*Fama verbreyt
den lof der cun-
sten.*

Door *Fama* wert den lof van alle goede gaven

Gedragen in de lucht, bevrijt van het begraven,

Bevrijt van alle nijt, vergetenheyt, en stof;

„ De *Cunst* verweeft de *Faem*, de *Faem* vermelt haer lof.

*Cunst is nutter
als rijckdom.*

Wat rijckdom ofte schat wil yemant vergelijken

By edel *vveten-const*, die nimmer can verstrijcken,

Iae licht gedragen wert, en moeyelick gevat,

Besloten in het breyn, als weerdelicken schat.

*Cunst wert niet
gheftolen, maer
wel ontleent.*

Wert yemant af-gerooft van dieven en van guyten,

Heeft yemant *sinnen-schat* gheen roover crijghter buyten,

Hoe dat hy voelt en tast, hy crijget noch niet al ; (stal.

„ Na rijckdom tracht een dief, geen *cunst* men noyt be-

*Verstant is altijd
begeert.*

Of eenich *rijck verstant* wat verre wilde reysen,

Wat hoeft hy op het gelt en forge veel te peysen ?

„ Alomme waermen comt, daer vintmen wel begeert

„ Al wat een *constich* hoeft te vooren heeft geleert.

De peerden van de son die zijn nu seer verstreken,

Daer sou tot dit geseg noch meerder tijt gebreken.

Al eer den avont-stont my schielick over-valt

Soo spreek ick van ons *lant*, en van ons *lants* gestalt :

*Gestalte van
Zeelant.*

Een *lant* dat is bedeeft met waters tusschen beyden,

Dat sich be-oost be-west gaet vloeyen en verspreyden

Tot in de groote zee, die dickmaels heftich tiert,

Die met haer volle vloet de weerelt omme swiert.

Den

Den fouteloosen stroom, en mach haer niet besouten,
 Noch mach haer met de zee ten minsten niet verfstouten
 Te loopen buyten perck, te drijven buyten streeck.

*Soete rivieren
 houden sich niet
 ghemeen met de
 zee.*

De zee die vloeyt en ebt ter maent, ter uyt, ter weeck.
 D'ongrondelicke zee die leeft vol vreemde dingen,
 Vol schobbich vis geswier dat sich geneert met springen,
 Die uyt den grooten gront sich stijgen nae de lucht
 Met yffelick gebruyt, en vreesfelic gherucht.

*Zee-dieren ende
 Walvisschen.*

Den fouten *kabbel-stroom* geeft veel verscheyden gaven,
 Die smakelicken zijn om menschen mee te laven.

*Gaven der zee
 voor de men-
 schen.*

De stralen van de son maect van het water zout,
 Daer menich mensch by leeft, en tleven by behout.

Zout water hout den prijs ver boven ander stroomen,
 Wie in zout water swemt en hoeft niet veel te schroomē,
 'tZout water maect dat drijft, 'tsoet water sincken doet,
 Waer uyt men zout voor laf ten hoochste prijsen moet.

*Zout water is
 beter als soet.*

De zoute milde zee weet rijckdom voort te bringen,
 Geeft peerlen en gesteent', van veel veranderingen;
 Geeft hoorens en corael van wonderlicke cracht;
 De zee maect somtijts rijc, en neemt ooc yemants macht.

*De zee gheeft
 schatten.*

De zee-lucht is gesont, doet yder een wel varen;
 De zee en heeft geen stanck, noch can geē stanck vergaren,
 Daerom ick (met verlos) het zoute *Zee-lant* prijs,
 En boven ander lant soo grooten eer bewijs.

*De zee is gesont,
 exempel aen de
 Visschers haer
 gedaente.*

Wanneer ick plach te gaen aen strant by duyn en dijcken,
 Daer ick verscheyde *steē* en dorpen conde kijcken,
 Beplant, beset, begroeyt, bemuert, en vast bewaert,
 Daer menich lieve paer in liefden sich vergaert,
 Daer teel-sucht gaet in swang, en menich wert geboren,
 Daer ick een uyt den hoop door liefden heb vercoren:

*Verscheyden ste-
 den in Zeelant.*

„ Waer datmen mint en wint, daer werdē landen groot,
 „ Daer niemant niet en lieft, eylaes! daer woont de doot.
 Ick keer nu weer te rug, ick laet het Nachtegaeltje
 Al *soet, soet, soet, soet, soet*, verheffen 't *Zeeusche taeltje*:
 Ick neme mijnen wech na 't *Middelborghs* gebou,
 Daer ick mijn lust, mijn rust, mach soecken sonder rou.
 Daer 'savonts 't mane-licht sich helder gaet vertoonen
 Ontrent en int gebou daer veel verstande woenen,
 Ick meen int *Hooghe-hof* daer eycken staen geplant,
 Daer menich eenich paer gaet praten hant aen hant;
 Wanneer de bruyne lucht haer starre-lichte oogen
 Recht boven 't schoon gesticht en toorens gaet vertoogen,
 Dan sietmen 't soet gewoel met haer beproncte leen,
 Den groenen *Linden-reeck* staech gins en weer betreen.
 Snachts is dat *vrye hof* een plaetse van het minnen,
 Daechs ist vol wijs gevolg van * *hooch-geleerde sinnen*;
 Het is een *Adels* plaets, een *Opper-hoofden* sael,
 Een setel van het lant, een recht en redens schael.
 Wel aen, ick laet het recht en alle wijse Rechters,
 Ick laet de *opper-macht* aen *voochden* van de *vechters*;
 Ick laet, en ick verlaet, het woelen en bejach
 Van mijn gekijck, gevraegh, geclaegh, geschrey, gelach.
 Ick hou de lust tot cunst, ick staeck de wil vant willen;
 Ick set, en staen verset door wijse vijse grillen;
 Ick slape daer ick gae, ick droome van 't gespoock
 Dat ick int water sach, en my dan weder oock.
 Ick deyse nae de rust; ick nader nieuwe pijn:
 Ick *soeck en vin* altijt, een ander soect het zijne;
 Ick grijp mijn speel-tuych op en nement soo te hoop,
 En staken mijn *geclach*, en tijgen op de loop.

*Hoofst-stadt
Middelburgh.*

** Hof van Zee-
kens.*

*De Linden in
het Hof.*

** Raets-heeren,
Edel-luyden, en
Staten sit-plaets*

Krijgshoofden.

Zeeus-vreuchden-liedt.

69

Stemme: l'Orangee.

Zijt welcom *Nachtegael*

Met dijn ghewilde tael,
Om dat ghy vol van vreuchden zijt,
En menich droevich hert verblijt:
Dijn quackjes, eu snackjes, en vreemt gherel,
Trooft yder jonck ghesel
Die claghen, en vraghen
Aen dy, om rechten raet voor haer ghequel.

Ghy drit met claer gheklinck
Veel beter als een Vinck,
Veel beter als een gauwe Spreeuw,
Off als een Lijsters bly gheschreeuw;
V sinckjes, u quinckjes, u loos ghelock,
Maect vreucht, en spel, en jock,
En fuchjes, en kluchjes,
Dat dickmaels uyt een lachje rijft een vrock.

Wanneer ons *Zeeus* ghevry
Haer voughen zy aen zy,
Met snaren-spel, en soet ghesanck,
Vol hoogh', en laeghen weder-clanck:
Heel lustich, en rustich, met lief ghemal
Int groen bedaude dal,
Daer keeltjes, daer veeltjes
Wt-roepen watmen doen en herdoen sal.

Ey seght ons, vlugghe dier,
Van waer comdy nu hier?
Of comdy uyt de Vlaemsche kant?
Of erghens uyt een vreemder lant?
Daer tonghen noyt songhen naer uwen sin
Van eerbaerlicke min,
Van peynsen, van veynsen,
Van hoop, en vrees, en trooft, en liefs ghewin.

Maer *Nachtegael* vol lust,
 Ghy placht noyt onse cust
 Te kiesē , als ghy nu wel doet;
 Of is ons lant nu weder soet ?
 Dat siltich , en kiltich , hier voor-maels was,
 Daer groeyt nu hoyich gras,
 Daer koeyen , gaen loeyen,
 Ontrent het kooren-faet en veylich vlas.

Wy hadden , eer ghy quaemt,
 Een naem die niet betaemt ;
 Men sey de *lucht* is onghesont,
 Men sey de *Zeeuwen* zijn te ront;
 De zeden der *Zeeuwen* die zijn ghehecht
 Aen wijsheyt , re'en , en recht:
 Veel luyden op huyden
 Besluyten dat *goet ront* is wel gheseght.

Het blijkt nu metter daet
 Aen 'tsoete diers ghelaet,
 Dat nu ons lant is goet vanlucht,
 Vol rijk verstant en rijpe vrucht,
 Vol Hase , Lamprase , Fasant , Patrijs,
 En ander lieve spijs
 Nae wenschen , voor menschen,
 Voor die , die niet en zijn te vreck , of vijs.

Nu *Zeelant* blijft verhooght,
 Om datmen dij verhooght
 Wat dat ghy nu en dan laet sien
 Aen u ghebuerfche buyten-lien,
 Die roemen , en noemen , en doen verhael,
 En roepen *Nachtegael*
 Aen *Kickers* , *vocht-slickers*,
 Aen pluymeloos ghebroetsel stom van tael.

AEN-SPRAECKE

Tot

L. S C I P I O,

Over het wedergeven van sekere E. over schoone
Maget, aen haren Bruydegom.

Watter van u is gheschreven,
Edel Helt, en groot ghemoet,
Dat en acht ick niet soo goet;

Als het rustich weder-gheven,
Van de *Maecht*, de schoone *Bruyt*;
V ghevallen tot een buyt.

Ghy een *Ridder* vol van krachten,
Eere, Rijckdom, alle vreucht,
Vol van bloed en heete jeucht;

Cont betoomen u ghedachten:
Cont bewaren uwen sin,
Voor de tochten vande min.

Siet een *Rooske* vers ontloken,
Dat een yders ooghen treckt,
En tot *Minne-lust* verweckt;

Comt u jonghen *Gheest* bestoken:
Comt van sself u ter hant,
En dit even sonder schant.

K

Waer

Waer ick van die rouwe gasten,
 Seyt hy: waer ick slecht Soldaet,
 Of een Ruyter, of zijn Maet;
 Sonder ampt en sonder lasten:
 Hadd' ick niet als cap en sweert,
 Of een slecht ghesadelt Peert..

't Sou ons mede wel ghevalen,
 By een jonck en aerdich dier,
 Naer der jongher luy manier;
 Wat te kussen, wat te mallen:
 Ick en ben noch dom noch stuert;
 Oock gheen vyant van natuer.

Dese, na de Oorloghs wetten,
 Was ghevalen my ten deel,
 Mijne, wasse gants en heel;
 Niemandt conde my beletten,
 Haer te setten van haer eer;
 Want ick ben haer over-heer.

Maer sal ick een *Maecht* schoffieren?
 Ick een *Velt-heer* een *Romeyn*?
 Neen, mijn hert is al te reyn;
 Neen voor seecker, ons banieren,
 Vlieghen niemant over 't hoofd,
 Die een *Maecht* haer eere roofst.

Nu *Luce*'s fit hier wat neder,
 Siet! daer is u weerde pant,
 Comt en neemtse metter hant;

Daer-en-boven geef ick weder,
 Dese schatten die ghy fiet;
 Die haer *Vader* voor haer biet.

Dan noch sweer ick by die Goden;
 Dat haer niemant heeft geraeckt,
 Dat haer niemant heeft ghenaeckt:
 Want op lijf-straf was gheboden,
 Datmen haer bewaren sou,
 Iuyft gelijk mijn eygen *Vrou*.

Gaet *Geliefkens* laet u paren,
 Nu versien van goet en gelt;
 En bevrijt van boos ghewelt:
 Wel moet 't Edel *Herte* varen;
 Dat te gaer heeft uyt-gebluft,
 Giericheyt en vuyle lust.

F. C.

Liefde en denckt geen quaet.

DAer d'ongevalste min die d'Hemel af moet komen,
 Tot 's menschē vreucht en heyl sijn, wooning heeft ge
 Daer can geen tweedracht zijn: sulck huys is niet beset,
 Met gramschap toorn of nijd, of diergelijcke smet.
 Maer liefd' om rust en vred', doet lichtelijck vergeven,
 De feylkens die of d'een of d'ander heeft bedreven:
 Sy stoort haer nergens in, maer duydet al in 'tgoet,
 Siet door de vingers heen al wat de liefde doet.

*Uxores Ebriorum saepe furtivos Amores
excogitant.*

GHy Bafen vol van bloet, ghy groot gemoede mannen,
Die dijn genuchte schept, in opgevulde kannen,
Die dag'lijcx offer doet *Lijæo* dijnen Godt,
Dijn vrouwen herten-leet, dijn eygen kind'ren spot,
Vergeef ick bidde dy: vergeve dijne wijven,
Soo sy int Minnen-spel, oock haren handel drijven,
Gelijck ghy me de wijn, soeckt vry het soete vocht,
Maer denckt oock dat noyt vrou, een droncken Minnaer socht.

*Fœlices ter, & amplius quos irrupta tenet Co-
pula Horat. in Satyr.*

EY, ey wat heeft den Hont, wat mach de pryde letten,
Ey! hoort de arme beest, sijn keel eens open setten,
Siet hoe hy wringt in een, met yffelijck gecrijt,
Ia 'k sie wel watter schort, de steert is Lobben quijt;
Ick denck hy heeft zijn muyl, weer yeuwërs in gesteken,
Hy loopt doch over al, dit sijn van Pieters streken.
Pier, soo ghy dit gheloop niet staect en laten kont,
Soo komdy oock eens t'huys als Lobben onsen Hont.

HERDERS-DICHT,

GHESCHONCKEN

Aen den Eersamen Jong-man

CLEMENT van SORGEN,

ende de Eerbare Joffrou

CORNELIA van HEEMSKERCKE.

En Herder jong-bejaert,
 Alleen end' onghespaert,
 Ging sijne schaepjens hoeden
 Daer t' de gulle cant,
 Van't wet-begraefde lant,
 Begabbelt met sijn vloeden,

Daer d' Amstel haren stroom
 Heel flaeuwvjes end' heel loom
 Door't groene gas comt leyden.
 Hy gingh gerust van hert,
 En spotte mette smert
 Daer and're vaeck om schreyden;

Gantsch wy end' onbe-vrust
 Van soete vrouwe-lust,
 Int hert lagh niet verborghen,
 Als in het teere gras
 Voor't hoopjen dat hem was
 Bevolen, trouwv te sorgen:

Tot dat hy eensjes sagh,
 Int af-gaen van den dagh,
 Wanneer de son gingh daelen,
 Een Maeght, een Herderin,
 Een Nymphjen, een Godin,
 Een slaepjen sitten halen.

Sy was gheseten neer,
 Daer't Herdertjen vvel eer
 Sijn cudde plach te vrachten.
 Soo haest hy haer verman,
 Een onghe-voone vlam
 Onstack in sijn ghedachten.

Sijn oogh viel op de mont,
 Die haer soo vriend' lijk stont
 Beset met roode lippen,
 Des overd' by gantsch beducht,
 End' liet strackx sucht op sucht,
 Laes! wyt sijn seeltjen glippen.

Help hemel! wie is dit

Die hier dus neder sit!

Gheen schoonder oyt mijn leven!

Tot hier-en-toe gherust,

Nu krijgh' ick soenens lust,

Och! dies' haer dorste gheven!

Hoe s'viert die gouden crans

Ront-om haer voor-hoofds glans!

Ey! siet die gulden boogjens,

Hoe constigh end' hoe net

Die van Natuur gheset

Zijn boven haer' soet' oogjens;

End' hoe het witten velt

Daer nevens aen ghestelt,

Met aertjens is door-trocken.

Vien soud' niet 't schoon gebouww

Van sulcken braven vrouww

De ziel wyt 't lichaem locken?

Den Herder in sijn sin

Aldus door nieuwe min

Vercracht, is neer-geboghen

Recht voor sijn Liefjes schoot,

End' bleef daer, hallef doot,

Opt Nymphje sterlincx ooghen:

Half doot? jae waerom niet?

Ach! daer de min ghebiet

Ghebeuren vreemde saecken:

Dat levend' is dat sterft,

End' 't geen de doot verworft

Can liefde levend' maecken.

't Voor-nemen (soo ick meen)

Van d' Herder was alleen,

Om wat met d' oogh te spelen,

En verder niet te doen,

Als van haer mont een soen

Al heymelick te stelen;

Soet mont je comt wat by,

End' leent u lipjes vry,

Ey! derff een soentjen vraghen;

Die van u steelt een kus

Diens zieltjen suldy flus

Onvetend' van hem draghen;

Soo haest nu d' Herder vond

Sijn lippen voor haer mond,

Ghevoeld' hy wyt haer sluypen

Soo soeten adem-lucht,

Die strackjes metter vlucht

Gingh in sijn zieltjen cruypen;

Een lucht, een dauw, een nat,

D'vvelck, alffet eensjes wat,

Het herten-bloet can teeren,

Het rust noch dagh, noch nacht,

Het mindert onse cracht,

End' meendert ons begeeren;

Een lucht, een lieve tocht,
 Die in sijn hertje vrocht
 Een altijd-heftich voelen,
 Een hitte die het bloet
 Van die het woncken doet,
 Alleene can verkoelen;

 Van doen aff heeft sijn borst
 Nae weder-min ghedorst,
 End' heeft dit soet vervoecken,
 Dees nieu-gheboren min,
 Aen dese schoon' Godin
 Tot meer-mael gaen ontdecken;

 End' heeft niet eer gherust,
 Voor dat hy weder-lust
 In 't Nymphjes hert deed' branden,

Sulcx dat hy, soomen siet,
 Sijn ziele-lust gheniet
 Bevoelt met echte banden,

Nu Nymphjes van het vrouw,
 End' Herders die u bout
 Op d' Amstels rijcke velden,
 Off yder een sijn fluyt
 En ick mijn Zeeusche Luyt
 Eens op malcander stelden,

End' saten t' samen meer,
 End' speelden eens ter cer
 Van 't wel-gevonden paertjen,
 End' wenschten haer genucht,
 End' soete minne-vrucht
 Te teelen menich jaertjen.

IAC. LVYT.

AEN DE

Beroemde ende Konst-rijcke Jonck-vrouwe

ANNA ROEMER VISSCHERS,

Op haer onverwacht vertreck wt *MJDDEL*.

BVRCH den 11. Julij 1622.

WAerom hoor ic *Triton* blāse
En *Neptun* so woedich rasē;
Wat wilt al dit Zee-ghe-
Al de blau geschubde scharē (schrey)
Komen hun te saem vergaren,
Nereus volcht oock met zijn rey.

Wat wil *Nereus* gaen beginnen,
Met sijn snelle Zee-godinnen,
Die hem *Doris* heeft gebaert:
Sy beginnen meed' te quelen
End' op sang-getuych te spelen,
Twee en twee te saem ghepaert.

Soo ghepaert sie ick haer landen,
Aen onl' witte Zeeuwische strandē,
Neptun volcht met heesch geluyt;
En ghedruys van water-goden,
Alle tot sijn dienst ontboden,
Met hun aerdich schelp-getuyt.

Al 't getuyt nam daer een ende;
Als den Hopman tot sijn bende,
Met sijn dry-getackten staf,
Tot een sedich neder-stijghen
En behoort ick stille swijgen,
Het gewoonlick teycken gaf.

Doenginchy sijn gladde knechtē,
Syn beschuymden hoop berechten;
Dat daer een soo weerden pand;
Dat een *sappho* clouck van sinnen,
Thiende van de sang-goddinnen,
Schuyld' in dit bewatert lant.

Deef' sprac hy, wil ick verbeydē,
Dese *Nimphi* wil ick geleyden,
Met u Goden all' ghelijck;
Morgen wilt deef' Maget varen
Over mijne blauwe baren,
Naer den Zeerick-zeesen dijk.

Ghy

Ghy *Nereides* sult singen,
 En *Tritones* lustich springen,
 Voor *Minerva* troetel-kint:
 Voor dit wonder van de werelt,
 Voor dees *Phœix* rijck beperelt,
 Wiens ghelijck men niet en vint.

Æole dynn' stercke winden,
 Sult in uwe Rotsen binden,
 En besluysten met geweld:
 Op dat ghy met windich rasen,
 En met u onstumich blasen,
 Deef *Thalia* niet ontstelt.

Zephyrus alleen laet sluypen,
 Laet die soetkens by haer kruypen,
 Op het midden van den dach;
 Als de Sonn' begint te branden,
 Op de dorre Zeeulche stranden,
 Dat hy haer verquicken mach.

Phœbus hadd' nauw uytgekeken,
 Of de *Nymph* quam aengestrecken,
 Destic op het *Veerse* hooft:
 Hier heeft haer die bend' ontfangē,
 Die daer wachte met verlangen,
 End' ons van dit pand berooft.

Als sy nu was afgevaren,
 Vlottend' op de saute baren,
 Door dit swemmend' heyr gheleyt;
 Al de Herders van den lande,
 Staende treurich op het strande,
 Hebben haer vertreck beschreyt.

Hebben daer met vele tranen,
 All' haer deuchden gaen vermanen,
 Yder thoonde daer sijn jonst:
Mopsus prees haer fierich spreekken;
Tyirus veel ander streecken,
 Oock haer dicht, en teecken-konst.

Coridon met druck bevanghen,
 Ginck sijn lulle-pijpe langhen,
 End' hy speelde het laetste dicht:
 Dat hy in de groene hoven,
 In de Beemden van west-hoven,
 Met haer onlanx had' gesticht.

Hier-en-tusschen is verdwenen,
 En de *Nymph*' niet meer verschenen,
 Daer nu *Coridon* om sneeft;
 Sijnen roem is nu gheweken,
 Naer den *Amstel* en de Beken,
 Daer sy hare weyden heeft.

L. Puermans D.M.

DOMBURGHS-REYSE,

toeghe-eygent aen Jonckvrou

SVSANNA ZVYD-LANDS.

W Aerde nichte cloecke maeghd,
 Die ons groote moeder draegt;
 Of, om niet te groot, of kleen,
 Recht te spreken, als ick meen,

D' alder-kloecste tongh van spraeck,
 (Zonder dat ick ander laeck)

Die, naer 't oordeel van mijn oor,

My, of yemant, quam te voor:

L

Onlangs,

Onlangs, als wy, door het land,
 Reden, naer het Domburghs zand,
 Juyst en even op dat pas,
 Als het daer de Peerd-mercē was;
 Wat en hoe veel zoetigheyd,
 Onder-menght met nuttigheyd,
 Wat vermaeckingh, wat geklucht
 Diend' ons doen al voor genucht!
 Maer hoe kondet anders gaen,
 Daer de koetsē was gelaen,
 Niet met lasten van der aerd,
 Maer al sulck een achtighē vaerd,
 Als met oordeel, en bescheyd,
 Jck te voren van u zeyd.

Nicht, u zagh ick nevens my,
 Joffrou Palma sloot u zy,
 Een zoo zoet, en kloeck verstand,
 Alss'er yemand zelden vant.
 Teghen over om-gekeert,
 (Vant haer maegh dat niet en deert)
 Was uwe zuster, rijck van gheest,
 Op-gevoed van deughdes keest.
 Nichte Sara, 't is van u,
 Dat mijn tonghe stamelt nu,
 U, die toondet licht, en klaer,
 Met een zoet beleefd gebaer,
 Dat ghy draeght geen duyster beeld
 Van Susannas best gedeelt.
 Joffrau Schravēl, onze Nicht,
 Niet eē Zeeusch, maer Brabant sch licht

Vol beleefdheyd, vol verstand,
 Zat aen uwe slincker-hand.
 Daer benevens, heel goeds moeds,
 In het yser van de koets,
 Roels, mijn swagher wvert gesien,
 Onder zulcke soete bien.
 Roels, dat ongemeen verstant,
 Die zich zelven niet verpant
 Aen het doen, of aen de praet
 Van de luyden van de straet;
 Die in 't minste, noch in 't meest,
 Lacchen, snappen, niet en vreesst;
 Die van s'vveerelds goed en macht,
 Zelf-vernoegingh 't grootste acht.

Dit is soo een kort verbael,
 Of een afgesneden stael,
 Van 't gezelschap, van den aerd,
 Zoo, int rouwe by een vergaert.
 Maer wat zoetheyd, wat vermaec,
 Als ick in 't herdencken raeck,
 Hoe wy daer, dien korten tijd,
 Met malcander waren blijd!
 Voorden, redens, wel beroyd,
 Vol van leer, en zedigheyd,
 Zeer ghevoegh'lick t' saem-genaeyt,
 Vierden onder ons gezaeyt.
 Maer gelijk het niet en voeght,
 Datmen daer dan heeft beploeght
 't Voorhoofst, met een nauwe gordijn
 Van een swarte sūcht en pijn;

Speelden wy, als nu, als dan,
 Zoo, als yder giffen kan,
 Of een speeltjen, of een klucht,
 Tot der zinnen zoet genucht.

Onder ander, weet ick wel,
 Quam te berde eenigh spel,
 Daer wy moesten kleen een bruyd,
 Als zy zou, ten huizen wyt,
 Naer de kercke vrolick gaen,
 Om in echt te zijn ontsaen.

(t'Js oock geen vremd achter-docht,
 Dat die onder ons dit zocht,
 Eerst te stellen in het verck,
 Hadd' een ander ooghen-merck.)

Elck een dan was afgericht,
 Om te gheven glans en licht,
 Kleeren, ciersfels, vremd gebras,
 En wat meer van noode was.
 't Eerste was vol over-vloed,
 Maer het laetste boet op boet,
 Als de Bruyd, vol trouwvens lust,
 Nu bycans was toe-gerust.
 Hier dan zijnde staegh verfelt,
 Als ick heel was wyt-getelt,
 En, al docht ick noch zoo zeer,
 Voor dees Bruyd en hadde meer;
 Rocht mijn handschoen, tot een pand,
 In wv teer, en vaste hand,
 In wv sterck-bevvaerde schoot,
 Daer ghy z' als in yzer sloot;

Daer de plaetse was ghekeurt,
 Voor het gheen zou zijn verbeurt.

Ander minnen lemmery,
 Zoentjens, geyle vodderij:
 Maer wanneer het viert bekend,
 Dat dit speeltjen was ten end,
 En dat voor die hooghst seu bien,
 Onzen wyt-roep zou geschien;
 Nicht, wat zoeter aerdigheyd,
 Was 't al, dat ghy op ons leyd,
 Vvat genuchte, vvat gelach,
 Quam-er doen al voor den dagh.
 Elck een viert daer zoet-besvvaert,
 Als ghy dochtet, naer zijn aerd,
 Als ghy dochtet, dat hy zou
 Best dan schudden wyt zijn mou.

Maer, och armen! liefste Nicht,
 Hoe ontviel u dit zoo licht? (my,
 Neef, dees hand-schoen blijft by
 Of ghy moet ons maecken bly,
 Met een veerf ken op zijn maet,
 Dat op dese hand-schoen slaet.

Vvel hoe dus, bezette Maeghd,
 Diens vernuft my zoo behaeghd,
 Js 't wv oordeel, of is 't geck,
 Zoet vervvijt van zulck gebreck,
 Dat ick nochtans niet en acht,
 By wv zoet vvelsprekens kracht?
 Neen, dit laetst en houd ick niet,
 Maer ick achte, dat ghy yet,

Hebt gehoort, een ander-mael,
 Van de Zeeufche Nachtegael.
 Dat ick daer oock, met geklangh,
 Zou doen hooren mijn gezangh:
 Dat ick, als een fchorre gans,
 Onder fwaenen, onder mans,

Onder priesters, als een leeck,
 Zou doen fchett' ren mijn gequeeck.
 VVel Nicht, daer is oock wat van,
 Als 't nu yeder blijcken kan:
 Nochtans ziet ghy aen dees pen',
 Dat ick gheen Poët en ben.

Spe & metu.

G A L M - D I C H T

Ofte

Minnaers Klachte over de vvreedheydt zijner
 Beminde, van hem langhe ter eeren vervolget.

GOdinne, die du plegt in dit groen woud t'herbergen, *bergen.*
 Die sonder tonge fpreeckt, end van verr' hoort, *verhoort.*
 K'en kan mijn fwaer verdriet niet langer dy verbergen *ergen.*
 Om van dy raed t'ontfaen dus bid ick hoor't. *ick hoor't.*
 Ick word met grooten druck in mijn gemoed bestreden, *reden?*
 Ey lieve wil mijn cruys end rouwe laen, *vel aen.*
 So falstu eenichfins mijn treurich hert bevreden, *vreden.*
 Maer weetstu wat my quelt, oft brachter aen? *te ra'en.*
 Wel aen dan raed wat ift? d'wijl fulcks is dijn liefste. *liefde.*
 Och ja der Liefden pack valt my te fwaer, *t'es vvaer.*
 Dat hebstu oock gevoelt doe Pan op dy verliefde, *liefde.*
 End 't gebercht klincken deed door zijn fchrey-maer: *ey maer.*
 Hy had dy nochtans lief, du waerft al zijn natrachten *achten.*
 Doch waerom creech hy noyt van dy folaes? *olaes!*

Of

Of was hy veel te sot van een troost te verwachten *verwachten.*
 Die daer *Narcissus* schoon lief had end was? *den dwaes.*
 So salmen niemant dan voor sick te hooch begeeren, *eeven.*
 Maer nemen zijns ghelijck van macht ter echt. *te recht.*
 Dies sietmen menich Man van zijn Vrou overheeren, *heeren.*
 Die om de wante trout een Dante slecht. *te slecht.*
 Maer kunnen hedenstaechs in liefden wel belevē *leven.*
 Die hebben gelt noch goet, end zijn oneens? *ô neen's.*
 Doch sullen evenwel ten ee-stand sick begeven *even.*
 Die beyd' juyft niet zijn in 't goud getal eens? *al eens.*
 Ick heb vercoren een de allerhupste Vrouwe. *ouwe?*
 O neen s'en is niet oud, maer mijns gelijk. *gelijk.*
 Wat dunckt u sal ick haer niet blijven steeds ghetrouwe? *trouwe.*
 S'is schoon, s'is goet van aerd, end deuchden-rijck. *enrijck?*
 Ia. Maer s'is my te wreed, acht gants niet wat ick kerme, *erme.*
 Aensiet persoon noch gift, geslacht noch bloet. *och bloet!*
 So spreekt sy oock wanneer ick haer den sin verwerme, *verme.*
 Haer smeek' end seg, mijn troost, mijn Liefste goet, *te goet.*
 Hoe? ben ick dan te goet dat ick haer aldus vleyde, *leyde.*
 Die ongenadichlijck my blijft so hert? *so herd't.*
 Du raedt my dan dat ick 't al lijd' en troost verbeyde? *beyde.*
 Eylaes! dat doe ick lang, 't welck my seer smert. *Eer smert.*
 Misschien ist dat sy denckt dat ick haer niet en meene, *eene.*
 Oft dat mijn Liefde niet oprecht en is? *t'en is.*
 Wat helpt haer doch dat ick dus lang mijn cruys beweene, *weene.*
 Ist een proef om van my te sijn ghewis? *bè-vis.*
 Wat isser in de Liefd' doch soeter dan 't vercrijgen? *crijgen.*
 Wat hoeft hy die'r so lang na beyden moet? *den moed.*
 Welck is der Liefden siel? wil my dat niet verswijgen, *svwijgen.*
 Wat ist dat 't houwelick meest maket goet? *het goed.*

Hoe sal een Minnaer trouw des clappers tong vermijden? *mijden.*
 't Is recht, want m'hedenstaegs gants geë trouw vindt. *rouw vindt.*
 Wat moet hy doen die hoopt s'ick eenmael te verblijden? *lijden.*
 D'aenhouder dan in 't lest noch overwint. *verwint.*
 Wat doet d'oprechte Liefd' wel altemet bederven? *derven.*
 Ia brengste menichmael geheel te nijt? *de nijt.*
 Vriendinne, meenstu dan dat ick sal vreuchd verwerven? *erven.*
 Vreuchd erven van mijn Lief? du noemst geen tijd. *een tijd.*
 Mach ick my op die hoop dan vastelick vertrouwen? *trouwen.*
 Maer 'k forg al dat haer Liefd' my missen sal. *s'en sal.*
 Hoe kan ick mid'ler tijd my in haer hert behouwen? *houwen.*
 O sulcks geschiede (Maeght vol wijs heyts) al. *ey't sal.*
 So sal met een den tijdt 't quaet achterclap beschamen, *schamen.*
 End leeren dat ick haer alleene meen. *nem' een.*
 God geve dat wy lang in vreuchden leven t'samen, *amen.*
 Van sinnen end gemoet voor end naer een. *nae reen.*
 'k Heb allereerst begoft, 't is recht ick eerst vol-ende, *ende.*
 't Sal mede worden tijt dat ick gae wech. *gae wech.*
 Ick denck du besich waerst doen ick dijn stem bekende. *ken ded.*
Godinne, so ick 't maeck te lange seg, *geseg.*
 Ick blijve t'aller stont uw' Dienaer seer ootmoedich, *moedich.*
 O kint des lochts end tongs, in dijn praet-hof. *raet-hof.*
 Dy danckende (mids dat my sulcks gebeur voorspoedich) *spoedich.*
 Voor dijnen trouwen raed, voor troost, voor lof. *oorlof.*

TAFEREEL

Van de

L I E F D E.

Die van u kennen wilt, de Liefd' en haer ghebreken,
 Haer boogh, haer wyer, en vlam, haer schichten en haer steken,
 Wat dat haer wezen zy, en wat dat zy begheert,
 Die lees dit, 't wvert hier kort in dit gedicht gheleert.
 't Is een ghenucht vervult met droefheyd en met lijden;
 't Is pijn geconsijt met zoetheyd en verblijden;
 Een van-hoop, daer nochtans altijd gehopet wvert;
 Een hope die nochtans deur hopeloosheyd smert.
 't Is een gezocht en rouw' van ons verloren leven;
 't Is stof, dat in de lucht deur vinden wvert ghedreven;
 't Is schild' ren in de vloet; 't is willen, dom en blind,
 Ont-swaren eenen Moor, en grijpen naer de wvind.
 't Is een gheveyst ghelach, 't is een bedroust mishaghen;
 't Is 't hebben 't hert doorwond, en nochtans niet te klagen;
 't Is wverden als een knecht, in plaetse van een Heer;
 't Is sterven allen dagh, en sterven nimmermeer.
 't Is sluyten aen zijn vriend de poorte van de reden,
 Die dan by-nae heel dood van krankte wvert vertreden;
 De sleutel toe te staen aen zijne wyandin',
 Die licht lick die ontfangt met schijn van een vriendin.
 't Is duysend qui en te lijen, om een zoet' oogh te stelen;
 't Is frisch zijn en gesond, den zieckaerd sijn te spelen;

- 't Js recht een ambacht doen van vleyen, met een kleed
Van eyghen laeck en smaed, en lieghen met meyn-eed.
- 't Js een deur-brandigh wyer, met vveynigh ys om-toghen;
- 't Js een schoon spel, vervult met valscheyd en met loghen;
- 't Js oorlogh en bestand; 't is een ghenucht en spijt;
- Een lang-ghedacht, een vvoord dat kort zynd veel bedijt.
- 't Js met een cleyn gelaet in vreughden breed te vveyen,
En decken dan een ziel, die niet en doet als schreyen;
- 't Js een zulck ongheluck, daer in men vvenscht, en hoopt,
Te quelen zonder eynd, hoe diere datmen 't koopt.
- 't Js pays, een korte pays, die vveynigh tijd zal blijven;
- Een Oorlogh steeds bereyt tot vvechten en tot kijven:
- Daer hy die overvint, zich van gheen vvinst bedanckt,
Die overvonnen is, de volle eer ontfanght.
- 't Is een groot mis-verstand der jongheyd, die meer prijzen
In dyzers steeds te zijn, als op de groene rijzen;
- Een ongherust ghedacht, dat vveiffelachtigh beeft,
Dat maer een eenigh dingh veur al zijn stoff en heeft.
- Kort 't is een jeloerzy vol duchten, en vol vvenschen;
- 't Is koortsse, 't is een brand van herffen-ziecke menschen.
- Vvat kan daer meerder quaed zijn in dit aerdsch gebouw,
Als datmen tot zijn Heer en meester neemt een vrouvv?
- Op dat u vbert dan met zich eenmael mochte zetten,
Vertvveiffelt, onder 't jock van zulcke dollen vvetten;
- Zoo ghy my, vriend, ghelooft, 't beginssel vveder-staet:
Leed-vvezen is een dinck, dat veel-tijds komt te laet.